

Täysistunto

Torstai 10.3.2016 klo 16.02—18.50

Täysistunto alkoi klo 16.02. Täysistunto päättyi klo 18.50.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.02—17.29) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (17.29—18.50).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys opintorahan leikkaamisesta (Joona Räsänen sd)

Suullinen kysymys SKT 22/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Räsänen.

Keskustelu

16.04 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Eilen tuhannet opiskelijat marssivat hallituksen jättämäisiä opintotukileikkauksia vastaan Helsingin kaduilla. Opiskelijoilla on todellinen huoli toimeentulostaan, sillä hallitus on leikkaamassa opintorahasta joka neljännestä euron eli peräti 86 euroa kuukaudessa.

Arvoisa opetusministeri, te teitte koulutuslupauksen ennen vaaleja, vaaleissa ja jopa vaalien jälkeen ja nyt te olette pettänyt tämän lupauksen. Arvoisa ministeri, miksi te laitatte opiskelijat maksamaan talouden tasapainottamisesta kaikkein suurimman hinnan? Pidätekö kohtuullisena, että kaikkein matalimman sosiaaliturvan piirissä olevilta leikataan kaikkein eniten?

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

16.05 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouden vaikeasta tilanteesta meillä on hyvin paljon tietoa tässä salissa. Ja luulen, että suomalaiset kaikkialla Suomessa ymmärtävät sen, miten vaikeassa tilanteessa Suomi on ja miten vakava tämä tilanne aidosti on. Johtuen tästä vaikeasta tilanteesta ja siitä, että jatkuvasti saamme — itse asiassa koko ajan — vähän huononevia näkemyksiä siitä, mihin Suomen talouden tilanne on menossa, hallituksen on ihan välttämätöntä toteuttaa julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäviä toimia. Osana niitä hallituspuolueet — keskusta, perussuomalaiset ja kokoomus — sopivat hallitusneuvotteiluissa 4 miljardin euron nopeavaikutteisesta säästökokonaisuudesta. Yhtenä sen osana on opintotuen leikkaus 70 miljoonalla vuoteen 2019 mennessä ja 150 miljoonalla pitkällä aikavälillä. Epäkiitollinen tehtäväni on viedä tätäkin säästöä eteenpäin tietäen, (Puhemies koputtaa) että se on opiskelijoille kova.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan.

16.07 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, tuon vastauksen olemme kuulleet jo monta kertaa. (Vasemmalta: Näin on!) Tämä ei ole mikään pakko, vaan tämä on teiltä kova arvovalinta. Samaan aikaan, kun te viette opiskelijalta todella joka neljännen euron, hallituksella kuitenkin on varaa siihen, että kevennetään autoverotusta, kevennätte miljoonaperintöjen verotusta, ja nyt täällä vielä suunnitellaan alkoholiveronkin keventämistä. Että kyllä teillä näköjään rahaa on.

Arvoisa ministeri, eikö juuri teidän pitäisi olla opiskelijoiden puolella? Hallitus on vetänyt paljon säästöjä pois, mutta jostain kumman syystä opiskelijoihin ja koulutukseen kohdistuvista leikkauksista te pidätte härkäpäisesti kiinni. Arvoisa opetusministeri, esitättekö te kehysriihessä opintotukileikkauksien perumista?

16.08 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on myös muistissa edellinen hallituskausi ja sitä edeltäneet hallituskaudet ja kokemukset siitä, että joka kerta — viimeksi tänä aamuna, kun kävin Forssassa Jokioisten Leivän kahvilassa — ihmiset sanovat, että nyt pitää säästää ja ei pidä perua jo tehtyjä päätöksiä. Viime kaudelta meillä on muistissa, mitä se tarkoittaa. Se tarkoittaa sitä, että ensin tehdään päätöksiä, jotka ovat Suomen talouden kannalta välttämättömiä, ja sen jälkeen perutaan niitä. Oppositio puolue sosialidemokraateilla on tästä erittäin paljon kokemusta ja näyttöjä, että säästöjen peruminen kyllä osataan.

Mutta vaikeampi tehtävä on se, että pyritään aidosti parantamaan tätä Suomen tilannetta ja nostamaan Suomen talous uudelleen nousuun. Siihen liittyy vaikeita ja ikäviä päätöksiä. Voin kertoa teille, että olisin ihan varmasti mieluummin lisäämässä menoja, niin kuin on hyvin aikoina ollut mahdollista, kun on ollut jakovaraa, mutta tällä hetkellä me olemme Suomen taloudessa niin surkeassa jamassa, että me emme voi tällaista keskustelua käydä, vaan meidän pitää viedä päätökset maaliin saakka ja tehdä ne 4 miljardin euron säästöt.

Ja voin tässä vakuuttaa teille, että tulen pitämään koulutuksen (Puhemies koputtaa) puolia kaikilla foorumeilla, myöskin lähestyvissä kehysriihessä.

16.09 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen valinta — siis valinta — leikata koulutuksesta ja opintotuesta heikentää Suomen osaamis pohjaa ja

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

nuorten edellytyksiä opiskella. On irvokasta, että opiskelijoiden toimeentulosta leikataan neljäsosa, kun opiskelijat ovat jo nyt yksi suurimmista pienituloisten ryhmistä ja iso osa opiskelijoista elää köyhyysrajan alapuolella. Leikkaukset vaikuttavat merkittävästi opiskelijoiden toimeentuloon ja tulevat vaikeuttamaan erityisesti kasvavilla kaupunkiseuduilla asuvien opiskelijoiden elämää, sillä näillä alueilla asumisen kustannukset ovat todella korkeita.

Kysynkin opetusministeriltä: ymmärrätkö te, millaisen arvovalinnan te teette leikkaamalla opiskelijoiden toimeentulosta nyt 70 miljoonaa ja pidemmällä aikavälillä 150 miljoonaa? Opintorahan leikkaus, 86 euroa, voi olla ministerin tulotasolla pieni summa, mutta opiskelijoille se tarkoittaa kahden viikon ruokaa.

16.10 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa edustaja Marin, mistä te sitten leikkaisitte sen sijaan? (Välihuutoja vasemmalta) Eli mikä se teidän valintanne sitten on, vai oletteko te sitä mieltä, arvoisa oppositio puolue SDP ja muutkin tässä salissa, että meidän pitää jatkaa tätä velkaantumista näiden nuorten sukupolvien piikkiin? (Välihuutoja vasemmalta) Mistä te leikkaatte?

16.10 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Voin taata edustaja Marinille, että jokainen ministeri matkalla kehysriihen on käytännössä esittänyt lisämenoja ja puolustaa omaa toimialaansa. (Paavo Arhinmäki: Onko esittänyt näiden poistamista?) Me olemme kuitenkin siinä tilanteessa, että sekä sisäpoliittinen että ulkopuolinen paine ovat ajaneet meidät tilanteeseen, jossa säästöjen linjalla on jatkettava. Ei niitä kukaan halua tehdä.

Voin kertoa, että meidän kokonaistavoitteemme tällä hallituskaudella sopeutukseen on 4 miljardia. Eilen olemme saneet komissiolt kirjeen, jossa nimenomaan todetaan, että meiltä edellytetään toimenpiteitä. Komissiota huolestuttaa velkaantumisen taso, budjettivaje sekä työmarkkinoihin ja sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenteisiin liittyvien uudistusten toteuttaminen.

Jos Suomella on yksi brändi talouspolitiikassa, se on se, että sovitusta pidetään kiinni. Jos siitä ei pidetä, me ajaudumme liiallisen alijäämän menettelyyn ja me tulemme menettämään luottoluokituksen, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että velkakustannukset, jotka jo tänä päivänä ovat 1,6 miljardia vuodessa, tulevat kasvamaan. Ja se on kaikilta meiltä pois.

16.12 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opetusministeri Grahn-Laasonen, mikä on SDP:n vaihtoehto? SDP:n vaihtoehto on esitelty meidän vaihtoehtobudjetissamme, (Hälinää) ja myös kokoomusministerit tietäisivät sen, jos olisitte olleet täällä salissa kuuntelemaan sitä keskustelua, mitä viime syksynä kävimme. Me olemme esittäneet vaihtoehdon näille kovalle koulutusleikkauksille, näille leikkauksille, mitä te olette esittäneet, ja meidän vaihtoehtomme on reilumpi kuin hallituksen vaihtoehto. Kuitenkin tosiasia on se, että nämä todellaovat leikkaukset koulutukseen ja opiskelijoiden toimeentuloon tulevat murentamaan Suomen osaamis pohjaa. Siitä te ette pääse yhtään mihinkään.

Haluankin vielä kysyä nyt hallituksen ministereiltä, erityisesti ministeri Grahn-Laasoselta, miten te ajattelette itse, miten Suomi nousee tästä muuta kuin korkealla osaamisella,

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

koulutuksella, tutkimuksella ja tuotekehityksellä. Nämä teidän leikkauksenne ovat myrkyä näille asioille.

16.13 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi nousee sillä, että julkinen talous laitetaan tasapainoon ja että me rakennamme semmoisen uskottavan polun siihen, että Suomi nousee tästä vaikeasta tilanteesta, jotta me emme jatka tällä kurjistumisen tiellä. Edellinen hallitus leikkasi koulutuksesta isoja summia silloisten ministereiden Krista Kiurun ja Jukka Gustafssonin johdolla, (Välihuutoja) ja uskon ja tunnen sympatiaa teitä kohtaan siinä, että jouduitte näitä leikkauksia tekemään, ja olen itse siinä samassa epäkiitollisessa tilanteessa nyt.

Mutta tällä kurjistumisen tiellä me emme voi jatkaa, vaan meidän pitää laittaa maan talous kuntoon. Sen ohella tällä hetkellä teemme opetus- ja kulttuuriministeriössä meidän sitoutuneiden virkamiesten ja opetusalan asiantuntijoiden kanssa koko ajan töitä sen eteen, jotta me pystymme uudistamaan suomalaista koulutusjärjestelmää tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Teemme sitä kaikilla koulutusasteilla vahvistaen varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa, uudistaen peruskoulua uudella pedagogiikalla, (Puhemies koputtaa) uusilla oppimisympäristöillä, digitaalisella oppimisella — ja on ammatillisen koulutuksen reformi, (Puhemies koputtaa) lukiokoulutuksen uudistus ja niin edelleen — korkeakoulu- puolella rakenteellisen kehittämisen ja työnjaon kautta.

16.14 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus toistuvasti perustelee leikkauksia opiskelijoilta ja koulutuksesta sillä, että valtion velkaantuminen on pysäytettävä. Minun kysymykseni tähän on se, että onko meillä todellakin niin, että meillä on tässä maassa hallitus, pääministeri ja opetusministeri, jotka ovat sitä mieltä, että Suomi nousee leikkaamalla koulutuksesta, korkeakoulutuksesta ja opiskelijoiden toimeentulosta.

Minä olen aina ajatellut niin, että Suomi pärjää sillä, että kaikilla nuorilla on yhtäläinen koulutuslupaus ja että nuorilla on mahdollisuus oman osaamisensa ja intonsa pohjalta saada sellainen koulutus, jolla he luovat omalla osaamisellaan myös työtä Suomeen, ja että meillä on korkeakouluja, jotka kehittävät huippututkimusta, ja sitä kautta me saamme työtä Suomeen. Minä en usko, että valtion velkaantuminen vähentyy sillä, että me leikkaamme korkeakoulujen edellytyksistä luoda Suomeen teknologista kehitystä ja innovaatioita, eikä se nouse sillä, että erityisesti ne nuoret, joilla on vaikeaa, eivät enää pysty saamaan opintorahaa ja pääsemään korkeakouluun.

Pääministeri, onko teidän linjanne se, että koulutuksesta leikkaaminen auttaa valtiontaloutta? Minä olen eri mieltä. (Välihuutoja)

16.15 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on ollut uudistamatta pitkän aikaa. Jos me olisimme pystyneet tekemään isot uudistukset aikaan, niin emme olisi tässä tilanteessa, että joudumme nyt tasapainottamaan taloutta sekä leikkaamalla, hakemalla kasvua että tekemällä rakenteelliset uudistukset. Näistä kolmesta kokonaisuudesta koostuu koko hallitusohjelman ydin. Me joudumme valitettavasti tekemään nyt kaikki nämä asiat, koska me aiomme tällä vaalikaudella laittaa Suomen kuntoon, että tämä näivettymisen tie loppuu eikä näitä leikkauksia enää jatkossa tässä mittakaavassa tarvita. Tämä on tämän koko hallitusohjelman ydin, ja aiomme viedä sen maaliin saakka.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

16.16 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokainen puolue sanoi ennen viime eduskuntavaaleja: "Koulutuksesta on leikattu liikaa, enää ei leikata." Jokainen tänne valittu puolue sanoi näin. (Touko Aalto: Kuinkas sitten kävikään?) Sen lisäksi, pääministeri Sipilä, te esiinnyitte kyltin kanssa, jossa luki: "Opintotukea ei heikennetä." Nyt te olette leikkaamassa yli 25 prosenttia opintotuesta. Pienituloisimman väestöryhmän perustoimeentulosta te olette ottamassa yli neljänneksen siitä huolimatta, että lupasitte, että opintotukea ei heikennetä.

Arvoisa puhemies! Itse toimin viime kaudella opintotuesta vastaavana ministerinä. Pidin huolta siitä, että opintotuesta ei leikattu. Nyt valtiovarainministeri Stubb kertoi, että ministerit ovat tuoneet lisäyseyksiksi ensi vuoden budjettiin kehysriiheen. Kysymykseni kuuluu: Oletteko te pitänyt huolta, (Puhemies koputtaa) ministeri Grahn-Laasonen, opintotuesta? Oletteko tuonut... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.17 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan jälleen tähän tilanteeseen, missä Suomi on, (Välihuutoja vasemmalta) ja siihen, mitä valtiovarainministeri tässä hetki sitten sanoi. Hän sanoi niin, että sen sijaan, että me voisimme tehdä lisämenoja ja perua jo tehtyjä leikkauspäätöksiä, meidän täytyy tulevassa kehysriihessä löytää lisää säästöjä. Oma näkemykseni opetus- ja kulttuuriministerinä on se, että koulutuksesta niitä ei enää voida hakea vaan meidän pitää pysyä viemään Suomea eteenpäin rakenteellisten uudistusten kautta ja myöskin koulutusta uudistamalla ja sitä kautta löytää sitä vahvaa polkua niin, että meidän lapsilla ja nuorilla on vahva, hyvä tulevaisuus ja hyvät edellytykset.

Koulutusjärjestelmän uudistaminen on meille iso tehtävä, nimittäin sitä uhkaa kaikkein eniten se, jos me pysähdymme ja jäämme paikalleen. Meidän pitää jatkuvasti ottaa etunojaa siinä, että tuodaan uutta pedagogiikkaa, monipuolisia oppimisympäristöjä, tuodaan digitaalisen oppimisen mahdollisuuksia meidän (Puhemies koputtaa) koulutusjärjestelmään ja monin rakenteellisin uudistuksin teemme siitä entistä vahvemman.

16.18 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä on todettu, kaikki puolueet ennen vaaleja, vaalien aikaan ja vaalien jälkeen esittivät, että koulutus on se arvovalinta, josta ei leikata.

Sivistys laajasti käsitettynä, koulutus, osaaminen, ovat keskeisiä elementtejä yhteiskunnan kehittämiseksi. Suomessa se on merkinnyt kymmenien vuosien aikana merkittävää talouskasvua, kehittymistä monilla osa-alueilla maailman johtavaksi valtioksi. (Eduskunnasta: Mites kävi viime vaalikaudella?)

Winston Churchill, vapaasti mukaillen, sodan aikana, kun hänelle esitettiin koulutusleikkauksia, kysyi esittäjältä: minkä vuoksi me sitten taistelemme?

Nyt me olemme vaikeassa taloudellisessa tilanteessa Suomessa, sen me kaikki tunnustamme. SDP omalla vaihtoehtobudjetillaan tarjosi todellisen vaihtoehdon tälle leikkausten politiikalle, jossa leikataan köyhiltä ihmisiltä, työttömiltä, lapsiperheiltä (Puhemies koputtaa) ja eläkeläisiltä. Nyt kysyn, voisitteko te tässä tilanteessa kuitenkin esittää (Puhemies koputtaa) teidän budjetinne kehysraameissa, että koulutukseen lisättäisiin ja opintotukea... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt valtiovarainministeri Stubb vastaa.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

16.19 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin kuin entinen valtiovarainministeri Rinne hyvin tietää, niin kun me rakennamme polkua kohti kehysriihtä, kaikilta ministeriöiltä tulee erilaisia näkemyksiä. Meidän karkean arviomme mukaan tällä hetkellä ollaan siis tilanteessa, jossa lisämenoarvioita on noin 3—... (Paavo Arhinmäen välihuuto) — Anteeksi? — (Paavo Arhinmäki: Tuliko opetusministeriltä esitys opintotukileikkauksen perumisesta?) — Vastaanko tähän kysymykseen, vai miten puhemies haluaa? (Hälinää)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Stubbille esitettiin normaallissa järjestyksessä äsken kysymys, ja ministeri vastaa esitettyyn kysymykseen.

Kuten edustaja Rinne tietää, niin kehysriihen polku tarkoittaa sitä, että me tulemme saamaan kaikilta ministeriöiltä erilaisia lisäyksiä. Me teemme kokonaisarvion, ja totta kai näissä kokonaisarvioissa me pyrimme tarkastelemaan tätä valtiontalouden näkökulmasta. Me katsomme ensin hallitusohjelmaa, sen jälkeen me katsomme perusuraa ja me pidämme myös kiinni kehyksistä. Näissä kokonaisuuksissa me käymme neuvottelut. Kaikki bilateraalikeskustelut ministeriöiden välillä on nyt tässä vaiheessa käyty, mutta pidän hyvin epätodennäköisenä, (Puhemies koputtaa) että opintotukeen enää puututaan.

16.21 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tottuneet siihen, että joka viikko täällä on jokin leikkauksaihe esillä ja oppositio aina kulloinkin syyttää tätä hallituksen arvovalintaa. Ministeri Grahn-Laasonen ansiokkaasti puolustaa oman hallintoalansa päätöksiä, jotka ovat koko hallituksen, kaikkien kolmen hallituspuolueen, päätöksiä, jotka on tehty ennen kuin ensimmäistäkään ministeriä on tehtävänsä nimetty hallitusohjelmassa.

Nyt tällä opintotuki uudistuksellahan (Vasemmalta: Leikkauksilla!) otetaan askel siihen suuntaan, jossa olimme vielä 90-luvun alussa, jolloinka opintolainaa oli päämuoto opintojen rahoittamisessa. Silloin siinä lamassa, jolloin korot olivat erittäin korkealla ja työllistymismahdollisuudet ehkä kaksi kertaakin heikommat kuin tällä hetkellä, päädyttiin siihen, että lainojen sijasta on kohtuullista, että opintorahalla rahoitetaan opinnot. Nyt ollaan ottamassa askel tähän suuntaan. Ministeri Grahn-Laasonen, mikä teidän käsityksenne on siitä, millä tavalla viime vuosilta opintolainan haku, ikään kuin kiinnostus ja halu, on opiskelijoiden keskuudessa kehittynyt?

16.22 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opintolainaa otetaan nyt hieman enemmän kuin aikaisemmin, eli opiskelijat ovat kääntyneet opintolainan ottamiselle myönteisemmiksi. (Paavo Arhinmäki: Miksi?) Se johtuu varmaan hyvin myöskin siitä, että opintolainassa on tämä hyvitysmahdollisuus, (Paavo Arhinmäki: Kyllä!) eli sitä opintolainaa saa takaisin, jos valmistuu tavotteajassa ja niin edelleen.

Mutta yleisesti tästä. Kyllä minä ymmärrän meidän opiskelijoita, meidän nuoria siinä, että he osoittavat mieltään, ja se on terveen yhteiskunnan merkki, niin kuin eilen sanoin, että opiskelijat osoittavat, mitä mieltä he ovat. Mutta me olemme siinä tilanteessa, että kun me teemme näitä leikkauksia kaikilta väestöryhmiltä kauttaaltaan läpi meidän koko yhteiskunnan ja tässä salissa joka viikko keskustelemme eri toimenpiteistä, mitkä ovat tämän talouden tasapainottamisen alla ja mitkä ovat erittäin kipeitä ja ikäviä, niin joudun sanomaan

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

tähän sen, että nämä leikkauspäätökset ovat ikäviä kaikille. Opiskelijat ovat yksi kohderyhmä, ja samalla tavalla muilta väestöryhmiltä myöskin joudutaan leikkaamaan. Sitä tämä säästäminen on, ei mitään mukavaa puuhaa.

Opintorahasta ja opintolainasta vielä sen verran, (Puhemies koputtaa) että esimerkiksi Ruotsissa on opintolainapainotteisempi järjestelmä kuin Suomessa. Sitä kautta...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, aika on käytetty.

...tämä suomalainen järjestelmä on ollut aika erityinen. Voin kertoa siitä vielä lisää.

16.23 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime hallitushan helpotti opintolainaa luomalla 40 prosentin lainahyvitysjärjestelmän, jota ministeri Arhinmäki ja minä olimme tekemässä. Nyt te olette teidän esityksessänne, jos professori Uusitalon esitys menee läpi, heikentämässä myös sitä. Eli nämä esitykset, iso leikkaus, 150 miljoonan euron leikkaus, opintotukeen pitkällä aikavälillä on kautta linjan heikennys ja opintorahaan jopa neljänneksen heikennys.

Minä haluan nyt sanoa painokkaasti sen ääneen, kun kuuntelen korkeakouluväkeä ja opiskelijoita, että tämä teidän puheenne siitä, että valtion velkaantumisen pysäyttäminen on se kaiken yli menevä tavoite, kuulostaa tosi näköalattomalta niille ihmisille, jotka haluavat olla luomassa tässä maassa uutta osaamista, teknologiaa, kehittää Suomea eteenpäin. Monet lähtevät ulkomaille näitten korkeakoulujen irtisanomisaaltojen takia. Ettekö te, arvon opetusministeri ja pääministeri, ota tätä korkeakouluväen hätähuutoa vakavasti? Ja samalla juuri ne opiskelijat, jotka eniten tukea tarvitsisivat, voivat tässä uudessa mallissa, jos ehtoja tiukennetaan entisestään, jättää opintonsa kesken. Onko se teistä oikein, (Puhemies koputtaa) että opintojen keskeyttäminen lisääntyy?

16.24 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ehkä kaksi tällaista täsmennystä.

Ensimmäinen on se, että edellisen hallituskauden aikana jouduimme valitettavasti myös tekemään suuria leikkauksia koulutukseen, karkeasti noin 800 miljoonaa euroa. Toteutuma oli noin 800 miljoonaa euroa, ja tavoite oli itse asiassa korkeampi. Nyt tässä luodaan koko ajan sellaista mielikuvaa, että ikään kuin edellinen hallitus ei olisi tehnyt koulutusleikkauksia. (Paavo Arhinmäki: Ei! — Välihuutoja) Kyllä teki, ja valitettavasti teki.

Toinen huomio, arvoisa puhemies, on se, että nyt katsotaan, edustaja Niinistö, ihan suoraan yliopistojen valtionrahoitusta. Silloin me huomaamme aika nopeasti, että valtionrahoitus vuoden 2011 tasossa oli 1,8 miljardia euroa ja vuoden 2019 tasossa se tulee olemaan myös karkeasti noin 1,8 miljardia euroa. Nyt te luotte jatkuvasti kuvaa siitä, että me emme tee mitään muuta kuin (Puhemies koputtaa) yliopisto- ja koulutussäästöjä, ja minun mielestäni tämä mielikuva on kohtuuton.

16.25 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Jämlikhet och jämlika förutsättningar att studera har varit hörnstenar inom finländsk utbildningspolitik.

Arvoisa puhemies! Tasa-arvo ja tasavertaiset mahdollisuudet opiskella ovat olleet aivan keskeisiä periaatteita suomalaisessa politiikassa. Tiedämme, että koulutus on periytyvää ja kehitys on Suomessa ollut myönteinen. Jos tai kun hallitus toteuttaa nämä leikkaukset, niin

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

haluaisin kiinnittää huomiota tähän hyvin vakavaan kysymykseen: miten hallitus aikoo varmistua siitä, että myös ne nuoret, jotka eivät tule kodeista, joissa "mamma ja pappa betalar" tai missä vanhemmilla ei ole korkeakoulutusta tai koulutusta ollenkaan, todella lähtevät opiskelemaan? (Puhemies koputtaa) Tämä on tasa-arvokysymys.

16.26 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän koulutuspolitiikkaamme ohjaa se, että me pyrimme vahvistamaan koulutuksen tasa-arvoa Suomessa. Koulutus on Suomessa maksutonta korkeasteelle saakka, ja se on yksi niistä tärkeimmistä elementeistä, joka turvaa mahdollisuuksien tasa-arvoa Suomessa. Sen lisäksi meidän pitää tehdä paljon töitä siinä, että meidän koulutusjärjestelmämme olisi mahdollisimman laadukas kaikkialla Suomessa. Siinäähän Suomi on ollut kansainvälisestikin vertaillen vahva. Meillä erot esimerkiksi koulujen välillä ja alueellisesti ovat pienet tämän tasa-arvon näkökulmasta. Tämän koulutuksen laadun vahvistaminen on semmoinen asia, mitä me voimme tehdä kaikilla koulutusasteilla.

Mitä tulee tähän opintotukiasiaan, niin pyysin erikseen ja nimenomaan näkemyksiä selvityshenkilö, professori Roope Uusitalolta tämän mahdollisuuksien tasa-arvon näkökulmasta. Hän tuotti siitä erinomaisen aineiston, joka pohjautuu tieteelliseen tutkimukseen. Kehotan ja kannustan kaikkia teitä tutustumaan siihen. (Puhemies koputtaa) Hän osoittaa aineistossaan sen, että sillä, onko järjestelmä opintoraha- vai opintolainapainotteinen, ei ole mahdollisuuksien tasa-arvon kannalta merkitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Yritetään pysyä suurin piirtein aikarajojen puitteissa.

16.28 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle on kyllä jäänyt hiukan epäselväksi nyt tämä koko keskustelu. On pakko kysyä ensinnäkin, kun ministeri, aloititte sillä — opetusministerinä rupesitte valtiovarainministerin tontille perustelemaan näitä koulutusleikkauksia — että nyt pitää säästää, ettei velkaannuta. Nyt kun katson kuitenkin tätä tutkivan journalismin tuottavaa tuotosta siitä, kuka tätä maata on velkaannuttanut, niin se on tosiasiaa kokoomus. (Välihuutoja oikealta) On erittäin suuri tämä sininen lohko tässä, ja te olette velkaantuneet tällä hallituskaudella enemmän kuin edeltävällä hallituskaudella viimeisenä vuotena velkaannuttiin ja velkaannutte enemmän kuin sosialidemokraatit omassa vaihtoehtobudjetissaan. Nyt kuitenkin selitätte vielä täällä, että ette olisikaan olemassa opiskelijoiden puolella — olette esittämässä 86 euron leikkausta, joka on posketon, se on liiallinen, se vaarantaa opiskelijoiden toimeentulon, (Puhemies koputtaa) — vaan sanotte, että opiskelijoiden pitäisi ottaa velkaa. Nyt minä en enää ymmärrä, pitäisikö sitä velkaa ottaa, niin kuin te perustelitte, että valtio ei voi velkaantua. Mutta (Puhemies koputtaa) opiskelijat voivat. Siltä osin kysyisin vielä ministeriltä: perutteko tämän esityksen?

16.29 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä sanon tämän ihan vakavissani: minusta meidän kaikkien tulisi tässä salissa olla huolissamme tästä Suomen talouden tilasta, ihan jokaisen. (Välihuutoja) Itse asiassa, jos te, sosialidemokraatit, valtiovarainministeripuolueena olisitte edellisellä kaudella olleet vähän enemmän huolissanne tästä valtiontalouden tilasta, niin me emme olisi näin surkeassa jamassa nyt. (Välihuutoja)

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Minä totean, että tähän teemaan sattuneesta syystä palataan lähipäivinä monta kertaa.

16.29 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä viikolla opiskelijat osoittivat mieltään opintotukileikkauksia vastaan, ja opiskelijoiden huoli on ymmärrettävä, sillä monien opiskelijoiden toimeentulo on jo nyt hyvin niukkaa. Opiskelijoiden taloudellisen aseman parantamiseksi onkin esitetty erilaisia malleja, muun muassa opiskelijoiden siirtämistä yleisen asumistuen piiriin. Toinen hyvä ratkaisu olisi opiskelijoiden tulorajojen nosto nykyisestä. Se myös kannustaisi työnteekoon ja kartuttaisi opiskelijoiden työkokemusta. Moni tekee työtä mielellään, ja monen on pakkokin tehdä saadakseen lisäansioita. Nykyisellään kuitenkin työnteosta rangaistaan perimällä opintotukia takaisin vuoden lopussa. Nyt kysyisinkin hallitukselta: onko hallitus arvioinut mahdollisuuksia opiskelijoiden vuositulorajan nostamiseksi?

16.30 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä oli edustaja Elomaailla hyviä huomioita opintotukijärjestelmästä, eli siinä mallissa on tällä hetkellä lukuisia haasteita ja lukuisia epäkohtia, joista nämä tulorajat ovat yksi ja sitten on myöskin se, että järjestelmä on hyvin sirpaleinen ja monimutkainen, niin vaikeasti ymmärrettävä. On jopa sanottu, että edes Kelan opintotukiasioita työkseen tekevät eivät osaa sitä järjestelmää, että sitä on vuosien varrella niin paljon kurottu pienistä palasista.

Tässä nousi monia hyviä kehittämisajatuksia, joilla on tietysti myöskin hintalappu, ja tässä vaikeassa tilanteessa näihin kaikkiin odotuksiin ei välttämättä pystytä vastaamaan. Mutta hallitus ei ole vielä käsitellyt sitä lopullista mallia, jonka tulemme tuomaan hallituksen esityksenä, eli tähän asiaan on mahdollista palata. Mutta meillä on olemassa pohjatyö, jonka professori Uusitalo on meille toimittanut, ja tulemme palaamaan siihen.

Sellaisen huomion haluan tehdä — joka on jäänyt keskustelussa vähälle huomiolle — että jo hallitusohjelmaneuvoittelussa päätettiin, että se kokonaisuus, (Puhemies koputtaa) josta opiskelijan toimeentulo voi muodostua, eli opintoraha, asumislisä ja laina, nousee 1 100 euroon. Siinä on myöskin sellaista pientä toivonkipinää toimeentulon näkökulmasta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt myönnän vielä kaksi puheenvuoroa, edustaja Rinteelle ja sen jälkeen edustaja Zyskoviczille. Sen jälkeen tämä teema tässä istunnossa on... (Eero Heinäluoma: Miten Zyskowicz voi olla viimeinen?)

16.32 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kysyn selkeästi teiltä, opetusministeri Grahn-Laasonen, ja pyydän teitä vastaamaan yhtä selkeästi. Kysyn: toitteko valtiovarainministerille esitystä siitä, että opintotukileikkauksia perutaan? Kysyn tämän nyt ja pyydän tähän vastaamaan suoraan.

Sitten kysyn valtiovarainministeri Stubbilta: kun te puhutte usein täällä, että velkaantuminen on pahasta ja meidän pitää pystyä pysäyttämään velkaantuminen, te viittaatte usein myös kotitalouksien velkaantumisasteeseen, ja julkisessa keskustelussa viitataan myöskin tähän kokonaisuuteen — puhutte valtiosta, sen velkaantumisesta, ja samalla te esitätte täällä, että opiskelijoitten pitää velkaantua, kotitalouksien pitää velkaantua tulevaisuudessa — niin miten te tämän perustelette, arvoisa valtiovarainministeri?

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kuka vastaa? — Ministeri Grahn-Laasonen.

16.33 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntuu siltä, että ehkä olen jo näihin kysymyksiin tänään vastannut, (Paavo Arhinmäki: Ette ole!) niin kuin monissa aikaisemmissa keskusteluissa tähänkin asti. Eli olemme tekemässä vaikeita säästöpäätöksiä, joita on epämieluisa toteuttaa, ja perustelen näitä ratkaisuja sillä, että me rakennamme tulevaisuutta, jossa Suomen julkinen talous on tasapainossa, jossa Suomen tulevaisuudennäkymä on positiivisempi, myös meidän opiskelijoillemme, ja uudistamme koulutusjärjestelmää niin, että se pystyy paremmin vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeisiin huolimatta siitä, että elämme nyt Suomen historian yhtä vaikeimmista hetkistä talouden näkökulmasta.

16.33 Ben Zyskowiec (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Joka päivä oppositio täällä vastustaa jotain säästöä. Tänään ovat vuorossa opiskelijat, huomenna ehkä viljelijät. Minä uskon, että Suomen kansa näkee tämän bluffin läpi. Vaikka jokainen väestöryhmä omalla kohdallaan varmasti kokee kipeästi nämä säästöt, niin minä itse asiassa uskon, että Suomen kansa ymmärtää, että nämä ovat välttämättömiä, näitä säästöjä on tehtävä, jotta pystymme tasapainottamaan Suomen taloutta ja saamaan meidän maamme talouden parempaan kuntoon.

Mutta kun täällä puhutaan arvovalinnoista, niin viime vaalikaudella, jolloin ministeri Niinistö — silloinen ministeri siis, täällä nykyinen kansanedustaja Niinistö — oli hallituksessa ja Krista Kiuru oli hallituksessa, demarit olivat hallituksessa, tehtiin säästöjä, leikattiin lapsilisää, leikattiin perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perustamishankkeista, leikattiin lukioverkosta, leikattiin ammatillisesta koulutuksesta, lisäkoulutuksesta, oppisopimuskoulutuksesta, ammattikouluverkosta, yliopistoindeksistä, Aalto-yliopiston lisärahaista, Suomen Akatemiasta. Ministeri Stubb, kun olitte samassa hallituksessa, niin olivatko nämä ministeri Niinistöltä ja Kiurulta tällaisia arvovalintoja, (Naurua) että nimenomaan tänne isketään, vai johtuivatko ne vaikeasta taloustilanteesta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Aika on käytetty, ja nyt katson, kuka vastaa. — Ministeri Stubb.

16.35 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En koskaan lähtisi syyttämään entisiä hallituskumppaneita, nykyisiä oppositiopuolueita vastuullisesta taloudenpidosta (Ben Zyskowiec: Ei, siitä ei voi syyttää!) vaan lähtisin aina siitä, että jokainen, jokainen joka on hallituksessa, tekee vastuullisia päätöksiä. Jokainen päätös hallituksen sisällä on tietysti omalla tavallaan arvovalinta. Meidän arvovalintamme on se, että kuromme velkaantumista kiinni ja saamme velkaantumisen loppumaan. Meidän arvovalintamme on se, että Suomeen luodaan lisää työpaikkoja. Meidän arvovalintamme on se, että Suomen talous saadaan kuntoon, ja loppupelissä meidän arvovalintamme on se, että me elämme maailman parhaassa hyvinvointiyhteiskunnassa, mutta ilman työtä ja kasvua se ei onnistu, ilman talouden tasapainottamista se ei onnistu. Me emme tässä maassa voi elää pellossa.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä yhden puheenvuoron kristillisdemokraattisen ryhmän edustajalle, edustaja Essayah’lle, ja sen jälkeen tämän asian käsittely päättyy.

16.36 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä teki tänään päätöksen, että me yhdyimme myöskin tuohon välikysymykseen, joka koskee opintotukea ja koulutusta. Me kritisoimme näitä liian rajuja leikkauksia, mutta me emme pelkästään kritisoi, vaan tässä tilanteessa, aivan niin kuin keskustelussa on kuultu, on hyvin tärkeää myöskin esittää niitä ratkaisuvaihtoehtoja, ja KD esittää omaa mallia, jolla pystyttäisiin varmistamaan myöskin nopeampi valmistuminen opiskelijoille. Olisimme kiinnostuneita kuulemaan myöskin sen, voidaanko harkita näistä opintotuen tulorajoista luopumista, koska esimerkiksi erityisesti perheellisillä opiskelijoilla on tänä aikana todella tiukkaa toimeentulonsa kanssa ja tämä opintotuen takaisinperiminen on erittäin byrokraattista, ja myöskin sitten monelle opiskelijalle olisi tärkeää, että he voisivat hankkia rahaa, erityisesti jos heillä on huollettavia. Olisiko mahdollista tästä (Puhemies koputtaa) tulorajasta luopua? Tai onko jotakin muuta perheellisille opiskelijoille tarkoitettavaa tukea?

16.37 **Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, vastaus on kyllä, voidaan harkita, ja muutenkin minä olen kiitollinen kaikista rakentavista kehittämisajatuksista, mitä voisimme tehdä, niin että opiskelijoiden tilanne ja meidän koulutusjärjestelmämme tilanne voisi olla parempi tulevien vuosien päästä huolimatta tästä vaikeasta taloudellisesta tilanteesta. Kiitän tästä rakentavasta lähestymistavasta ja myöskin toivon, että kun me käymme täällä välikysymyskeskustelua hetken kuluttua, niin voimme siellä jatkaa ennen kaikkea näillä sisältökysymyksillä, koska ne ovat ne olennaiset, eli millä tavalla uudistamme suomalaista koulutusta niin, että se meidän järjestelmämme on vahvempi, turvaa mahdollisuuksien tasa-arvon myöskin tulevaisuudessa ja että pärjäämme kansainvälistyvässä maailmassa ja kiristyvässä (Puhemies koputtaa) kilpailussa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys osinkojen verotuksesta (Li Andersson vas)

Suullinen kysymys SKT 23/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme seuraavaan kysymykseen. Edustaja Andersson.

Keskustelu

16.38 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun hallitus ajaa rajuja leikkauksia opiskelijoiden ja palkansaajien toimeentuloon, olemme taas saaneet kuulla, kuinka kaikkein varakkaimpien listaamattomien yhtiöiden omistajat eivät maksa juuri lainkaan veroja tuloistaan. Veroja kierretään laillisesti niin holdingyhtiöillä kuin vakuutuskuorilla-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

kin. Niitäkin suuria pääomatuloja saavia, jotka reilusti maksavat veronsa, verotetaan vähemmän kuin vastaavia tuloja saavia palkansaajia. Arvoisa pääministeri Sipilä, miten te aiotte osallistaa suurituloiset osingonsaajat säästöpolitiikkaan, ja eikö tämä olisi oikeudenmukaisempi vaihtoehto kuin pienituloisilta opiskelijoilta leikkaaminen.

16.39 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, että kun listaamaton yritys maksaa toiselle listaamattomalle yritykselle osinkoa, niin siitä välistä ei mene veroa. Tämän hallituksen ohjelmassa ei ole ainakaan vielä, että tämä tie purettaisiin. Tämä on tehty sitä varten, että tämmöiset yritysraenteet pystyvät keskenään tulouttamaan ja konsernista sitten verotetaan. Tämä on se lähtökohta tälle asialle. Tätä ei suinkaan ole tehty veronkiertotarkoituksessa.

Mutta kun me tätä veropohjan laajentamista käymme läpi, niin tätäkin asiaa tullaan tarkastelemaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.40 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä oli ilahduttavaa kuulla. Mutta pääministeri Sipilä, te olette itse järjestänyt omaisuuttanne niin sanottujen vakuutuskuorien kautta. Näiden vakuutuskuorien suosiohan on kasvanut huomattavasti viimeisten vuosien aikana juuri siitä syystä, että ne mahdollistavat niin omistusten piilottamisen kuin myöskin osinkojen saamisen verottomana. Eli kyllä käytännössä on kyse suurituloisten suomalaisten harjoittamasta verosuunnittelusta.

Minusta on erittäin positiivista, jos hallitus nyt pohtii myöskin suurituloisten mukaan ottamista tähän säästöpolitiikkaan, mutta pääministeri, aiotteko ryhtyä toimenpiteisiin näiden vakuutuskuorien avaamiseksi, jolloin myöskin te itse osallistuisitte hyvinvointivaltion rahoittamiseen.

16.40 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että tässä vihjaillaan, että olisin henkilökohtaisesti jotenkin kiertämässä veroja, on loukkaavaa. Siihen olisi ollut toki monessa tilanteessa mahdollisuus: kun yrityskauppoja olen tehnyt, niin olen saanut ehdotuksia tehdä niitä Luxemburgin kautta. Mutta olen aina vastannut niihin ehdotuksiin niin, että minä haluan maksaa Suomeen veroni, koska olen täällä saanut opiskella ja kasvaa ja tämä on turvallinen maa ja haluan myöskin omalla veronmaksukäyttäytymiselläni olla esimerkkinä.

Meillä on erilaisia tuotteita, joissa esimerkiksi metsänkasvusta maksetaan vero silloin, kun se realisoituu; on olemassa vakuutussäästöjä, joitten tuotto realisoituu silloin, kun se tuotto nostetaan; on olemassa esimerkiksi yritysomaisuutta, jota myytäessä vasta verotetaan. Se, että meillä on tällaisia tuotteita, ei tee kenestäkään veronkiertäjää. (Hälinää)

16.42 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys taisi lähteä osinkoveroista. Sehän on sanomattakin selvää, että jokaisen yrityksen tavoitteena on myydä tuotteita tai palveluita ja tuottaa voittoa omistajilleen. Me valtiovarainministeriön puolella olemme totta kai aina kiitollisia silloin, kun pystymme tulouttamaan veroja. Se tarkoittaa sitä — riippumatta siitä, onko suurituloinen vai pienituloinen — että jokaisen verotulon, jonka me saamme valtiovarainministeriöön sisään, pystym-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

me käyttämään hyvinvoinnin luomiseksi. Sen takia toivoisin, että emme lähtisi lajittelemaan näitä veroja sillä tavalla, että jollain tavalla mustamaalataan yhtä veroa toista veroa vastaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä puheenvuoron edustaja Anderssonille.

16.42 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en omassa puheenvuorossani viitannut veronkiertoon vaan verosuunnitteluun eli siihen, että Suomessa on niin yrityksiä kuin yksityishenkilöitä, jotka tietoisesti pyrkivät minimoimaan omaa verorasitusta, eivät rikkomaan lakia. Minusta tässä on nyt kyse siitä, aikooko hallitus omassa veropolitiikassaan tähdätä siihen, että periaate siitä, että jokainen suomalainen maksaa veroa maksukykynsä mukaan, toteutuu. Aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin esimerkiksi osinkoverotuksen uudistamiseksi niin, että verotus Suomessa myöskin toimii tämän suomalaisille tärkeän periaatteen mukaan?

16.43 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on tällä hetkellä monta eri veroselvitystä menossa, ja me selvitämme myös tätä ketjuverotuskokonaisuutta, johonka te äsken viittasitte. Siinä on myös tiettyjä EU-rajoitteita olemassa, mutta me katsomme tätä kokonaisuutta, kun laadimme verosuunnitelmaa kokonaisuudessaan.

16.43 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että Suomi ei menesty, elleivät yritykset ja yksilöt menesty — mukaan lukien pääministeri.

Suomalaiset ja Suomessa toimivat rahalaitokset tekevät ennätysvoittoja, jakavat miljardien edestä osinkoja. Pankkien liiketoimintaa ei koske arvonlisävero, siksi muun muassa Britanniassa verotetaan pankkien tulosta noin 10 miljardilla eurolla. Ruotsissa valmistellaan pankkiveroa, jolla tavoitellaan vähintään 400 miljoonan euron tuottoa. Eikö olisi nyt pohjoismaisen yhteistyön paikka, kuten sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa esittämme? Sen sijaan, että leikataan opiskelijoilta ja muilta vähäosaisilta, miksi emme keräisi pankkiveroa noin 200 miljoonaa euroa vuodessa. Eikö kannattaisi ottaa niiltä, joilla on, eikä vain niiltä, joilla ei ole? (Eduskunnasta: Hyvä kysymys!)

16.44 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb:** Arvoisa herra puhemies! Pankkithan tietysti maksavat tuloksistaan veroa ihan niin kuin muutkin yhtiöt ja yritykset. Kun me katsomme verokokonaisuutta, niin totta kai me katsomme erilaisia ratkaisuja, mutta pankkivero ei ole meidän agendallamme juuri nyt.

16.45 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Anderssonin kysymys oli loukkaava, mutta kysyn hieman laajemmin. Hallitus tekee nykyistä veropolitiikkaa aika ahtaassa raossa. Siellä on hyviä elementtejä, jotka edistävät työllisyyttä ja yrittäjyyttä. Toisaalta verotuksessa on isoja haasteita kansainvälisen veroyhteistyön osalta, meillä on tulossa maakuntauudistus, meillä on tulossa perustulouudistus ja meillä on kannustinloukkuja. Kysyn ministeri Stubbilta: onko ajateltu, että asettaisimme laajan asiantuntijaryhmän miettimään laajempaa verouudistusta? Lähinnä ajattelen seuraavaa vaalikautta varten, jolloin voitaisiin vastata näihin moniin haasteisiin siten, että olisi

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

hyvä keskustelupohja sitten meidän poliitikoillamme linjata asiantuntijatyöryhmän perusteella.

16.46 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se on ilman muuta selvää, että kun esimerkiksi olemme katsoneet sote-rahoitusta, niin olemme miettineet, kannattaako tässä tehdä laajamittaisempi verouudistus. Olemme kuitenkin tässä vaiheessa päätyneet siihen, että veropolitiikan näkökulmasta jatkuvuus ja uskottavuus ja poukkoilun välttäminen on erittäin tärkeää. Sen takia olemme määritelleet aika pitkälti sekä hallitusohjelmaan että hallitusohjelman liitteisiin sen, mikä meidän perusveropolitiikkamme on ja missä kysymyksissä me teemme edelleen selvityksiä.

Perustavoite meillä on se, että kokonaisveroaste ei kiristy, koska se on yksi Euroopan ja länsimaiden korkeimpia, yli 44 prosenttia karkeasti, kun OECD:n keskiarvo on 34 prosenttia. Ja toinen perustavoite meillä on, että kenenkään työn verotus ei kiristy. Näistä kahdesta pidetään kiinni. Uutta, kokonaisvaltaista verouudistusta emme tämän hallituskauden aikana ole tekemässä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys EU:n ja Turkin pakolaissopimuksesta (Johanna Karimäki vihr)

Suullinen kysymys SKT 24/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme seuraavaan kysymykseen. Edustaja Karimäki.

Keskustelu

16.47 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Haluan kysyä EU—Turkki-sopimuksesta. YK:n pakolaisjärjestö ja Amnesty ovat arvostelleet sopimusta: jos rajat laitetaan kiinni ja tehdään joukkopalautuksia, loukkaa se ihmisten oikeutta hakea turvapaikkaa. Turkin kyky käsitellä turvapaikkahakemuksia on koetuksella. Lisäksi maan ihmisoikeustilanne on huolestuttava.

On paljon kysymyksiä. Jotta yksi syyrialainen voi päästä Eurooppaan, onko jonkun toisen riskeerattava henkensä merellä? Ja voiko tällainen yksi yhteen -siirto edes toteutua, kun vapaaehtoiset pakolaisten siirrot EU:n sisällä eivät ole toteutuneet odotetusti? Miten käy teltoissa hytiseville lapsille, naisille ja vanhuksille Makedonian ja Kreikan rajalla? Eikö olisi parempi, että autetaan ottamalla pakolaisia suoraan leiristä, erityisesti naisia ja lapsia, ja kasvatetaan pakolaiskiintiötä?

EU-päämiesten julkilausumassa vakuutetaan, että ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta noudatetaan. Miten Suomi aikoo varmistaa, että hädänalaiset ihmiset pääsevät turvaan?

16.48 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä ja tärkeä kysymys. Tämä on juuri tämän sopimuksen tarkoitus, eli lopettaa tämä salakuljettajien kyseenalainen liiketoimintamalli, jolla ihmisiä vaarallista reittiä, merta pitkin kus-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

kataan Kreikkaan. Nyt on tarkoituksena se, että tämmöinen epäjärjestyksessä tapahtuva liiketoimintamalli saa loppunsa ja nimenomaan leireiltä sitten järjestäytyneesti otetaan YK:n pakolaisjärjestön johdolla naisia, lapsia ja perheitä sijoitettavaksi Eurooppaan. Ja tämä raha, mikä tässä on ollut esillä, käytetään näiden pakolaisleirien olosuhteiden parantamiseen.

16.49 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on äärimmäisen tärkeä asia, ja jotta me pystymme ratkaisemaan tämän koko kysymyksen, niin täytyy puuttua näihin juurisyihin eli sotiin, jotka siellä ovat käynnissä. Kansainvälinen yhteisö on anteeksiantamattomalla tavalla YK:ta myöten, suurvaltoja myöten laiminlyönyt tämän työn. Ja tämä on nyt se, mikä pitää saada kuntoon, jotta pystytään tulppaamaan tämä ihmisten tragedia.

Mutta samalla tavalla sanon kuin pääministeri: ihmissalakuljettajilta on vietävä bisnes pois, (Oikealta: Kyllä!) ja se ei millään muulla onnistu kuin sillä, että se tehdään heille mahdottomaksi ja taloudellisesti kannattamattomaksi. Tämä on ainoa tie, jolla se pystytään tulppaamaan, ja tätä kautta tietysti meidän pitäisi leireiltä hakea. Mutta edustaja Karimäki, siellä on uusia ongelmia: osa kristityistä, (Puhemies koputtaa) osa jesuideista ei pääse edes leireille, koska Isis pyörittää...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Soini, aika on käytetty.

Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.50 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta on erinomaisen hyvä asia, että EU on päässyt näinkin pitkälle aika pitkän odotuksen jälkeen ja myöskin Turkin kanssa sopimukseen. Toki Turkin ihmisoikeustilanne ja politiikka aiheuttavat monia huolia, mutta meidän on myöskin tällaisten maiden kanssa tultava toimeen ja käytävä keskusteluja, kuten Venäjänkin kanssa.

Mutta tässä sopimuksessa — sikäli kuin se pystytään myös täytäntöön panemaan — on kyllä monia tällaisia suuria kysymysmerkkejä, ja yksi on se, että vaikka tavoitteena on ihmissalakuljetuksen ja vaarallisten kuljetusten lopettaminen, tämä mekanismi, jossa jokaisesta Kreikkaan tulevaa syyrialaispakolaista kohden palautetaan yksi, jotta sitten yksi pakolainen leireiltä otetaan EU:hun, voi tavallaan luoda tällaisen vähän kummallisen insenttiivin, 'yllykkeen', antaa näiden ihmisten tulla, jotta saataisiin sitten sama määrä poistettua Turkista.

16.51 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän koko järjestelyn tarkoituksena on lopettaa tällainen ihmissalakuljetukseen perustuva tie, enkä usko, että tästä mitenkään voi tulla insenttiivi tätä kautta, että joku toinen sitten otetaan sieltä leiriltä. Näin saadaan järjestys rajalle ja sen jälkeen sitten näiltä leireiltä YK:n pakolaisjärjestön johdolla otetaan hallitusti ihmisiä.

Myönnän sen, että tähän liittyy monia kysymyksiä, joita käytiin Eurooppa-neuvostossa läpi. Niitä on pyydetty komission toimesta selvittämään nyt viikon aikana, ja ensi torstaina sitten kuulemme vastaukset. Ilman muuta lähdemme siitä, että kansainvälisiä sopimuksia ja ihmisoikeussopimuksia noudatetaan, totta kai, emmehän me nyt eurooppalaisena arvo-yhteisönä voi toimia niiden vastaisesti. Mutta tässä joudutaan tekemään nyt koviakin toi-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

mia, että saadaan rajalle järjestys ja näille ihmisille, jotka pakenevat sotaa, inhimilliset olosuhteet, joista sitten heitä voidaan (Puhemies koputtaa) uudelleen sijoittaa.

16.52 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tässä Turkki-projektissa on tärkeää nyt korostaa sitä, että näitten EU:n rahojen pitää mennä suoraan näille pakolaisille, jotka sijoitetaan sinne leireille, ja tästä onkin sovittu. Mutta on hyvin suuri pelko siitä, että sinne taustalle voi tulla jobbareita, jotka sitten keräävät tätä rahaa. Tämän valvonnan pitää olla erittäin tarkkaa sillä tavalla, että se raha pysyy aidosti siellä pakolaisilla.

Jos pääministeri vielä kuvaisi hieman sitä Pohjois-Afrikan tilannetta, josta keskustelitte myöskin. Siellä on satojatuhansia potentiaalisia pakolaisia, jotka tulevat heti yli, kun vedet lämpiävät.

16.53 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä, että se menee suoraan pakolaisille, on keskusteltu Turkin kanssa moneen kertaan. Tässä on yhteinen mekanismi, jossa valvotaan joka ikistä projektia ja hanketta yhdessä. Ne rahat eivät mene Turkille, vaan ne menevät Turkissa oleville syyrialaisille pakolaisille ja näiden leirien olosuhteiden parantamiseen. (Oikealta: Sitä pitää valvoa!) — Ja sitä valvotaan yhdessä.

No, sitten mitä tulee siihen, että kun joku raja on kiinni mutta juurisyyt eivät poistu — niin kuin ulkoministeri totesi — niin totta kai paine sitten siirtyy jonnekin muualle. Voi olla, että vielä vaarallisempi reitti esimerkiksi Libyasta Italiaan avautuu, joten kyllä tässä kaiken avaimena on tietenkin se, että nämä juurisyyt saadaan poistettua, saadaan tulitauko pitämään, saadaan humanitäärinen apu perille. Syyrian yhteydessä keskusteltiin myöskin siitä, (Puhemies koputtaa) että nyt pitäisi saada turvallisia vyöhykkeitä, joissa ihmiset voivat turvallisesti olla Syyriassa, ja apua annetaan sinne.

16.54 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki kansainväliset järjestöt, asiantuntijajärjestöt, jotka ovat tehneet töitä siirtolaisten, pakolaisten ja ihmiskaupan kanssa vuosikausia — 86 prosenttia maailman pakolaisista on muualla kuin täällä Euroopassa — sanovat, että tämä ei ole onnistunut keino, että nämä eivät ole sellaisia keinoja, joilla voidaan rajoittaa ihmissalakuljetusta tai ihmiskauppaa. Ihmissalakuljetus ja ihmiskauppa ovat tällä hetkellä erittäin kiinteästi sidottuja yhteen, ja tällä hetkellä näyttää siltä, että ensimmäistä kertaa yli puolet tulijoista on naisia ja lapsia. Erittäin huonosti on onnistuttu turvaamaan naisten ja lasten turvallisuus nimenomaan sukupuoleen liittyvän väkivallan osalta näiden tulijoiden kohdalla.

Miksi EU päätti, että ei kuunnella näitä järjestöjä, jotka ovat tehneet töitä, oteta opiksi ja pohdita yhdessä niitä keinoja, joilla voitaisiin (Puhemies koputtaa) ratkaista tilanne ilman, että uhrataan nämä... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.55 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä huolet ovat olleet esillä Eurooppa-neuvostossa ja varmasti tulevat olemaan myöskin ensi viikon kokouksessa.

Kaiken lähtökohtana on tosiaan se, että saadaan joku järjestys tähän asiaan. Ei se ihmis-oikeustilanne eikä humanitäärinen tilanne ole kovin kaksinen tuolla Kreikan pelloillakaan tällä hetkellä, missä ihmiset ovat muovikyhäelmissä ja majoittuneina sinne, vaan meidän

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

pitää saada asia järjestykseen lähempänä kriisialueita ja sitten asiantuntija-avulla, YK:n pakolaisjärjestön avulla, saada nämä leirit pystyyn.

Tämä kokonaisuus vaatii myöskin sitä, että sinne saadaan lisää varoja. Näitä lisärahoja on nyt saatu EU:n omasta budjetista, jäsenvaltioilta — Suomikin on siihen osallistunut — ja sitten Syyrian apu -konferenssissa Lontoossa kaiken kaikkiaan lähes 11 miljardia (Puhemies koputtaa) olivat apulupaukset muutaman vuoden ajalle.

16.56 Annika Lapintie vas (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pääministerin kertomat tavoitteet siitä, että yritetään katkaista tämä ihmissalakuljettajien ja ihmiskauppiaiden toiminta, ovat oikein ja tavoiteltavia, ja ilman muuta niitä kaikki kannattavat. Mutta kun näissä puheenvuoroissakin on tullut esille niitä huolia siitä, että tällä hetkellä tilanne ei ole enää se, että pakolaisista valtaosa on nuoria miehiä vaan nyt siellä on pakolaisista valtaosa naisia ja lapsia, niin jotenkin tuntuu kohtuuttomalta, että sieltä Kreikasta lähdetään juuri näitä naisia ja lapsia kuljettamaan takaisin Turkkiin. Eli millä tavalla tällaista ongelmaa on käyty läpi? Eikö olisi paljon parempi, että nyt otetaan sieltä Kreikasta eri EU-maihin näitä pakolaisia, jotka siellä jo ovat? Aikooko Suomi nostaa pakolaiskiintiötä, ja millä tavalla nämä muut Euroopan maat pakotetaan nostamaan omia pakolaiskiintiöitään?

16.58 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei suinkaan nyt Kreikassa olevia pakolaisia lähdetä siirtämään Turkkiin. Ei tämä ole tämän ratkaisun osa vaan saada järjestys rajoille ja näille pakolaisleireille nyt kunnolliset olosuhteet näille uusille tulijoille. Sen jälkeen meidän pitää ratkaista se, mitä tehdään noin 100 000:lle Kreikassa olevalle pakolaiselle, ja siinä meillä on tämä vapaaehtoinen mekanismi, joka nyt voidaan ottaa käyttöön, kun me saamme järjestyksen rajoille. Siihen ovat EU-maat sitoutuneet, noin 160 000 kaiken kaikkiaan on tämän järjestelyn piirissä, ja osa tästä vapaaehtoisesta mekanismista voidaan käyttää sitten siihen, että otetaan syyrialaisia sieltä Turkista näiltä leireiltä. Sen lisäksi meillä on vielä tämä kiintiöpakolaisjärjestelmä, ja Suomi on siinä etunenässä näyttänyt mallia lupaamalla ottaa 600 syyrialaista Turkin leireiltä.

16.59 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä pakolaiskriisi on iso tragedia näille ihmisille itselleen, mutta samalla se on tietysti iso haaste EU-maille. Tässä kovasti nyt pohditaan, niin kuin pitääkin, mitä näille seurauksille tehdään, mutta vähintään yhtä paljon pitäisi kyllä pohtia, miten näihin syihin voidaan vaikuttaa. Tämä pakolaisvirta kohdistuu ennen muuta Eurooppaan, EU-maihin, mutta hivenen näyttää siltä, että tämän kriisin ratkaisusta — kun puhutaan Syyrian kriisistä — keskustelevat ennen muuta Venäjä ja Yhdysvallat, jonkun verran jopa EU:n ylitse. Siltä se näyttää. Kuitenkin ainoa kestävä ratkaisu pitkän päälle on se, että saadaan Syyrian kriisi ratkaistua, saadaan tulitauko pitämään, saadaan sinne joku kaunis päivä rauha aikaiseksi. Mitä EU aikoo tehdä, arvoisa puhemies, tulitauon saamiseksi? Miten EU voi entistä enemmän vaikuttaa siihen, että rauha saadaan aikaiseksi?

16.59 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä valiokunnan puheenjohtaja Kaikkosen kysymys on oikea. Jos me emme pysty saamaan rauhaa Syyriaan ja Irakin alueelle ja Isisä tuhottua, niin tämä tilanne vain jatkuu. Sen takia tässä tarvitaan kaikkien kansainvälisten yhteisöjen yhteistyötä, niin YK:n, EU:n kuin muidenkin, ja erittäin tärkeää on, että Yhdysvallat ja Venäjä ovat jälleen puheväleissä ja

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

toivottavasti ratkovat tätä yhdessä, koska tosiasia ikävä kyllä kylmässä ja pahassa maailmassa on se, että siihen tarvitaan suurvaltojen yhteistyötä. (Eva Biaudet: Mitä Suomi aikoo tehdä?) — Edustaja Biaudet, vastaan nyt edustaja Kaikkosen kysymykseen. (Hälinää)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Soini, jatkakaa.

Arvoisa puhemies! Totta kai Suomen eduskunta, niin kuin eilen keskustelussa kävi ilmi, hyvin yksimielisesti ja yksituumaisesti ajaa ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta, rauhaa ja turvallisuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeisen puheenvuoron tähän keskusteluun annan tämän teeman avaajalle, edustaja Karimäelle.

17.01 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeää kitkeä tämä rikollinen ihmissalakuljetus, ja on tärkeää, että autamme Turkia, koska siellä on nyt niin paljon syyrialaisia pakolaislapsia, jotka kaipaavat koulutusta leireihin. Juurisyihin puuttumisessa on keskeistä myös se, että kehitysyhteistyömäärärahoista huolehdittaisiin, joten on valitettavaa, että niitä hallitus on niin paljon leikannut. Myös perheen yhdistäminen olisi yksi keino luoda turvallisia reittejä, ja siksi pidän valitettavana sitä, että hallitus suunnittelee tähänkin heikennyksiä. Lisäksi kaipaisin keskustelua humanitäärisistä viisumeista. Se olisi turvallinen keino ihmisten päästä pakolaisleireiltä turvaan Eurooppaan. Kysyn hallitukselta: aikooko Suomi kantaa reilun osansa tässä pakolaiskriisin ratkaisemisessa?

17.02 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi vaikuttaa tähän asiaan nyt pääasiassa Euroopan unionin kautta. Olemme kaivaneet aina sen osuutemme tähän yhteiseen pottiin, esimerkiksi tähän Turkin rahastoon. Olemme kaivaneet sen jostakin. Olemme myöskin täällä Lontoon Syyria-kokouksessa luvanneet oman osuutemme siihen. Kyllä me näissä talkoissa olemme mukana, ja se on selvä asia, että kehitysavulla ja avulla näille pakolaisleireille ja lähempänä kriisialueita me voimme tehdä paljon. Ihmissalakuljetuksen lopettaminen on yksi keskeisimpiä asioita tässä päätöksessä. Suomen pakolaiskiintiö on ollut suhteessa yksi Euroopan suurimpia. Sillä tavalla Suomi on tässä esimerkkiä näyttänyt. Viime joulukuussa päätimme jo etukäteen, että suurin osa tämän vuoden kiintiöistä käytetään nimenomaan syyrialaisien ottamiseksi (Puhemies koputtaa) Turkin pakolaisleireiltä. Haluamme tälläkin ohjata eurooppalaista (Puhemies koputtaa) päätöksentekoa siihen suuntaan, että kaikki muutkin toimisivat tällä tavalla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 150/2015 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 4/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.04 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys energiatodistuslain 3 §:n korjaamisesta ei ole perusteltu. Esitys ei ole oikein hyvää eurooppapolitiikkaakaan, eikä se ole hyvä kansanvallan kannalta. Meillä pitäisi olla yli 20 vuoden EU-jäsenyyden perusteella jo oikea ote EU:ssa hyväksytyjen direktiivien käsittelyyn ja niiden saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä. Se oikea ote tarkoittaa asioiden huolellista arviointia ja lakiesitysten tekemistä oikeassa järjestyksessä ja oikea-aikaisesti. Ei ole kovinkaan kumma, jos kansalaiset saavat joistakin direktiiveistä käsityksen EU:n sekavuudesta. Jos teemme päätökset hätiköiden ja joudumme myöhemmin paikkaamaan jo paikattuja päätöksiä, kasvaa EU-vastaisuus. Kritiikin oikea osoite on kuitenkin kotimaassa, ei Brysselissä eikä Strasbourgissa.

Tehty esitys on myös huonosti harkittu ajatellen Suomen perustuslakiin otettua kansalaisaloitejärjestelmää. Eduskuntahan on saanut ja käsitellyt kansalaisaloitteen, jossa esitettiin energiatodistuslain ylilyöntien korjaamista. Se aloite on se toinen tulosta tuottanut. Aloitetta ei sellaisenaan hyväksytty, mutta sen perusteella päätettiin edellyttää lain korjaamista. Nyt esitetyistä lainmuutoksesta pitää kuitenkin sanoa: väärin korjattu.

Arvoisa puhemies! Meillä on Suomessa huomattavaa potentiaalia rakennusten energiatehokkuuden lisäämiseen. Energiamerkintälainsäädäntö on silti osoittautunut ilmeisen vaikeaselkoiseksi ja erityisesti tavallisia kansalaisia hämmentäväksi. Otetaan aikalisä ja vaikutetaan EU:ssa meneillään olevaan energiatehokkuussäädösten valmisteluun ja otetaan samalla energiatodistuksia koskeneen kansalaisaloitteen perusteella laadittava laki työn alle.

17.05 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Me elämme sellaisia aikoja, että täällä Suomessa tavoitteena on turhan säätelyn purkaminen, byrokratian välttäminen ja purkaminen ja kustannusten karsiminen. Tämä on sellainen asia, mistä kovin monesti täällä salissa on puhuttu ja näitä on vaadittu, ja hallituskin on ilmoittanut, että näihin toimiin se ripeästi ryhtyy. Samat tavoitteet ovat olleet esillä Euroopan unionissa muun muassa tässä REFIT-hankkeessa.

Niinpä, puhemies, yllätys oli kovin suuri, kun tänne ilmestyi hallituksen esitys, jossa ilmoitettiin, että energiatodistuslainsäädäntöä tullaan muuttamaan. Hämmästykseni huomasin, että nyt ei ollakaan purkamassa säätelyä tai byrokratiaa eikä vähentämässä kustannuksia vaan toimimassa täysin päinvastoin, eli nyt tässä esitetään, että energiatodistusmenettelyn piiriin tulisi uusia kohteita, kiteytettynä: muun muassa autotallit ja varastot. (Antti

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Lindtman: Ei ole totta!) — Kyllä se on, edustaja Lindtman, se on totta. — Näin on nyt käymässä. Täysin päinvastoin kuin se linja, minkä otimme viime hallituskaudella sen suhteen, että meidän tulisi nyt voimakkaasti, aktiivisesti ja jämerästi toimia Euroopan unionin suuntaan, vedota tähän normien purun henkeen ja pyrkiä aktiivisesti muuttamaan tätä rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä muun muassa niin, että vanhat omakotitalot vapautettaisiin pakollisista energiatodistuksista. Tässä olin itsekin aktiivinen siinä vaiheessa, kun tämä hyvä kansalaisaloite tuli. Esitin ministerinä, että ryhtyisimme toimiin, jotta Euroopan unionissa nämä energiatodistukset vanhojen omakotitalojen osalta tulisivat vapaaehtoisiksi, ja oli iloista tehdä yhteistyötä eduskunnan kanssa niin, että myös koko eduskunnan vaateeksi tämä tuli. Samalla eduskunta edellytti, että kotimaista lainsäädäntöä myös tehdään selkeämmäksi ja ymmärrettävämmäksi ja puretaan sitten niitä kohtia tässä esimerkiksi energiamuotokertoimiin liittyen. Tämä työ käynnistyi myös viime kaudella, tämä kotimaisen lainsäädännön valmistelu.

Nyt sitten on tilanne, että tätä rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä ollaan parhailaan evaluoimassa ja revisioimassa eli uudistamassa. Suomi on kirjelmöinyt viime kauden lopulla Euroopan unioniin päin tästä vanhojen omakotitalojen asiasta ja saanut sieltä myös vastausta, että "selvä, voimme tätä asiaa tarkastella", ja siellä ovat tiedossa nämä Suomen viime kaudella luodut vaateet. Kun joka tapauksessa nyt Euroopan unionissa tämä normienpurkuhenki on ja joka tapauksessa Suomi on sinne nyt jo kirjelmöinyt vanhojen omakotitalojen osalta ja joka tapauksessa tätä direktiiviä uusitaan ja syksyllä on tulossa siitä esitys, niin miksi ihmeessä hallitus juuri nyt — juuri nyt — tuo tämän lakiesityksen, jossa päinvastoin lisätään velvoitteita energiatodistuksen suhteen. Kyllä minä uskon, että aika moni ihan tavallinen kansalainen saattaa ihmetellä, kun kuulee, että tämän jälkeen sitten autotallitkin tulevat energiatodistuksen piiriin. Niinpä me olemme sosialidemokraatteina halunneet ottaa tässä viisaan otteen ja sen mukaisen otteen, mistä hallitus paljon puhuu, vaikka nyt toimiikin täysin toisin, eli me haluamme tämän lakiesityksen hylätä. (Jukka Gustafsson: Se on tolkun linja!) — Se on tolkun linja, sanoo edustaja Gustafsson, ja olen hänen kanssaan hyvin paljon samaa mieltä tässäkin asiassa. — Eli ei ole mitään järkeä lisätä byrokratiaa, turhaa säätelyä ja kustannuksia tilanteessa, jolloin tätä direktiiviä, johon nyt vedotaan, ollaan joka tapauksessa uusimassa.

Samalla kun sanon tämän, haluan myös kiirehtiä, puhemies, sitä, että tämä hallitus valmistelee ja tuo tätä kotimaista lainsäädäntöä eduskunnan edellyttämällä tavalla vanhojen omakotitalojen suhteen ja energiatodistusten kehittämisen suhteen, ja että hallitus jämerästi nyt toimisi siellä Euroopan unionissa, kun tämä direktiivin muutosesitys ilmestyy syksyllä pöydälle ja työryhmätyö alkaa, sen puolesta, että sekä tämä autotallihölmöys vältettäisiin että sitten myös tämä omakotitalojen tilanne paranisi ja sitä kautta toteuttaisimme eduskunnankin edellyttämää tärkeän kansalaisaloitteen henkeä ja tavoitetta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Täällä on edustaja Viitasen puheenvuoron johdosta ilmentynyt ainakin kaksi vastauspuheenvuoropyyntöä, kolmekin.

17.10 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä todellakin aiheutui tarve saada nyt vastauspuheenvuoro, koska mietin, kuulinko nyt oikein. Onko nyt todella niin, että (Mika Lintilä: Se on aina, kun Viitanen puhuu!) meillä on siis täällä eduskunta, joka yksimielisesti yhdessä on edellyttänyt sitä, että Suomen pitäisi ajaa sitä linjaa, että vanhat omakotitalot vapautetaan näistä energiatodistuksista? Onko näin? (Eero

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Heinäluoma: Näin on!) — Näin on. — Sitten meillä on tässä maassa muodostettu hallitus, jonka yksi kärkitavoite on purkaa turhia ja kansalaisten kannalta kiusallisia normeja. Onko näin? (Eero Heinäluoma: Näin on!) — Näin on. — Nyt siis meillä on täällä valiokunnan mietintö, joka on jyrätty hallituspuolueiden enemmistöllä läpi ja jossa autotallitkin nyt laitetaan tämän energiatodistuksen piiriin. (Mika Lintilä: Missä?) — Näissä vanhoissa omakotitaloissa, niissä, missä sellainen sattuu olemaan. — Kyllä herää kysymys, ovatko maa-ilmankirjat sekaisin. Ovatko seuraavana vuorossa koirankopit?

17.11 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin viime kaudella siellä puhemies Pekkarisen tuolilla, kun tästä aiheesta käytiin keskustelua kansalaisaloitteen johdosta. Ilahtuneena kuuntelin sitä keskustelua, jossa oli ministeri Viitasen hyvin selkeäsanainen esiintyminen siitä, että Suomi ottaa sen linjan, että pyritään näistä vanhojen omakotitalojen todistuksista kokonaan eroon, koska niillähän ei ole mitään todellista merkitystä energian säästön kannalta. Ne ovat vielä teoreettisia laskelmia, jotka eivät edes kuvaa todellista kulutusta.

Mutta yhtä ilahtunut kuin olin silloin, niin yhtä hämmentynyt olen nyt. Sitten kun hallitus vaihtuu, niin Suomen linjakin näyttää vaihtuvan. Enää ei puhuta siitä, että tämä omakotiasukkaiden suuressa määrin kiusanteoksi kokema tarpeettomien todistusten tekeminen lopetetaan, vaan päinvastoin sitä ryhdytään laajentamaan. En ole kuullut kunnollisia perusteita, miksi näin ollaan tekemässä. Mikä ihme on tämä syy, että tätä tuskaa vain lisätään, kun se ei todellisuudessa vaikuta energian säästämiseen?

17.13 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen perusteissa on tietenkin lakiesitystä perusteltu. Nyt tässä puhutaan vähän kahdesta eri asiasta. Se, mihin tässä on aikaisemmin viitattu, liittyy näihin viime vaalikaudella puhuttuihin energiatodistuksiin. Nyt tässä on Euroopan komission tietopyyntö, jossa viitataan siihen, että isot rakennukset — uimahallit, jäähallit, varistorakennukset — eivät ole mukana viime vaalikaudella tehdyssä laissa, ja ne on nyt siihen saatava. Jos oikein ymmärrän, niin direktiivien noudattamattomuus johtaa sanktioihin, ja sitä varmasti kukaan meistä ei halua.

Tässä viitattiin tähän kansalaisaloitteeseen ja sen käsittelyyn. Se on käsittelyssä. Se on aivan totta, että se energiatodistus on vaikeaselkoinen, ja lausumahan on sen suuntainen tai nimenomaan sellainen, että sitä pitää yksinkertaistaa ja sen luettavuutta pitää parantaa. Siinä olemme varmasti samaa mieltä.

17.14 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän työltämme, lainsäädäntötyöltä, kansalaiset voivat oikeutetusti odottaa sitä, että he voivat kunnioittaa ja noudattaa lakeja. Toinen näkökulma on se, että voidaan ajatella myöskin, että ne koh- tuudella vastaavat kansan oikeustajuun.

No, nyt sitten, kun puhumme ja kuulemme, että ollaan tuomassa autotallit energiatodistusten piiriin... (Satu Hassi: Yli 50 neliön!) — Anteeksi? (Satu Hassi: Yli 50 neliön!) — Juu, tiedän, joo, 50 neliötä. Mutta tiedän myöskin elämäkokemuksesta, että se rajanveto 40—50— 60 tulee aiheuttamaan sadoissatuhansissa perheissä, omakotitaloissa, rivitaloissa, joissa on erikokoisia autotalleja, armottoman sekaannuksen ja kansalaisten hämmennyksen. Emmehän me, ainakaan sosialidemokraatit, voi tällöistä hyväksyä. Sama koskee tietysti näiden vanhojen omakotitalojen vapauttamista.

Edustaja Viitasen ja Tuppuraisen puheet olivat erinomaisia. Kannatan niitä.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Myllykoski, Hassi ja sitten edustaja Viitaselle ja edustaja Torniaiselle. Siitä panemme poikki ja menemme listaan sen jälkeen.

17.15 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On pakko omalta osaltaan hämmästellä sitä, kuinka se keskustelu, mitä viime kaudella käytiin, on nyt sitten aivan erilaisissa uomissa. Voidaan tietysti sanoa, että kyllä täytyy olla ökytalo, että on 50 neliön autotalli, mutta täytyy sanoa, kun minulla tuolla maaseudulla on maatilan perusrakennuksia, että minulla on kyllä sen kokoinen autotalli ja varastorakennus, joka siihen luokitellaan. (Eero Heinäluoma: Onko se ökytalo?) — Se ei ole ökytalo. Se on pankin omakotitalo. Se ei ole omakotitalo sinällään.

Täytyy kyllä harmikseni kysyä, missä ovat nyt ne perussuomalaiset, jotka olisivat täällä nyt tämän hallituksen näkemystä kovastikin kiittelemässä ja kehumassa. Yksi rivistä löytyy. Minä näen, että tässä on nyt kyllä taas menossa semmoinen EU-myönteisyyden huipukäännös eli perussuomalaiset taipuvat taas tässäkin asiassa EU:n vaatimusten mukaan.

17.16 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on nyt iloisesti mennyt sekaisin kaksi asiaa: Se tyytymättömyys energiatodistuksiin, mitä ihmisten keskuudessa on ollut, on koskenut ensisijaisesti asuinrakennusten energiatodistusta. Tämä esitys ei käytännössä moniakaan asuinrakennuksia koske. Kuntia se sen sijaan koskee, esimerkiksi uimahallien kautta. Edustaja Viitanen tässä nosti esille autotallit. Autotallien osalta tämä muutos koskee vain yli 50 neliön autotalleja, joita esimerkiksi vanhoissa omakotitaloissa tuskin monessakaan on.

Korostaisin vielä myöskin sitä, että energiatodistustahan vaaditaan vain siinä tapauksessa, että rakennus myydään tai vuokrataan. Kuntien osalta tilanne on sikäli toinen, että kunnilla on velvollisuus pitää julkisissa rakennuksissa (Puhemies koputtaa) energialuokitus esillä.

17.18 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä olisin hallituspuolueilta halunnut erityisesti siihen perusteluja, miksi juuri tässä vaiheessa täytyy mennä, jos voisi käyttää tällaista kieltä, rähmälleen EU:n eteen, koska tämä direktiivi on joka tapauksessa nyt siellä uusittavana. Syksyllä on tulossa tämmöinen esitys, josta sitten lähtee työryhmätyö, ja evaluointi on valmis ensi vuoden alkuun mennessä. Tämä tulisi tämän vuoden puolessavälissä voimaan, joten puolen vuodenko aikana tämä pitää väen vängällä saada juuri nyt tänne. Minä en ymmärrä tätä.

Puhemies! Se, mikä tästä nyt tietenkin vielä puuttuisi, kun täällä puhutaan autotallien koosta, on se, että seuraavaksi vaikka 8 neliön kylmätallit pistetään energiatodistuksen piiriin, emme kai me nyt siitä lähde. Se on varmaan sitten se seuraava vaihe.

Eli kyllä myös teidän hallituspuolueiden jäsenten täytyy nyt myöntää, että tämä tulee lisäämään kustannuksia niin kunnille, toimijoille kuin kotitalouksille. Ihmisten hämmennystä tämä tulee lisäämään, byrokratiaa ja turhaa sääntelyä. (Puhemies koputtaa) Koska tämä tilanne on myös EU:ssa näin ja olemme aiemmin kirjelmöineet omakotitalojen osalta, niin en voi ymmärtää tätä ajatusta.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

17.19 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän hyvin, että sana energiatodistus aiheuttaa tunteita ja keskustelua. Se on tullut jo viime eduskuntakaudella hyvin selkeästi esille.

Tämä hallituksen esitys perustuu Euroopan komission päätökseen, että se Suomen lainsäädäntö, joka viime kaudella tehtiin, ei vastaa rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä siltä osin, mitä rakennustyyppijä on jätetty menettelyn ulkopuolelle, eli silloinen eduskunta jätti sen menettelyn ulkopuolelle. Emme halua missään tapauksessa joutua maksu-mieheksi tässä, ja tämä hallituksen esitys on nimenomaan parannus siihen kohtaan. Se, että tämä hallituksen esitys tulee koskemaan esimerkiksi uimahalleja, jäähalleja ja lämpimiä varastoja, niitä yli 50-neliöisiä, on nimenomaan tähän kohtaan korjaus.

Itse energiatodistuksesta varmaan olemme kaikki samaa mieltä — se kansalaisaloite, mikä oli — että siihen tulee puuttua ja parantaa sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tähän debattiin vielä kaksi puheenvuoroa, edustaja Mäkelä ja edustaja Heinäluoma, ja sen jälkeen siirrymme edustaja Kiurun puheenvuoroon.

17.20 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän arvostettavana sitä, että edustajat Hassi ja Torniainen toivat tähän keskusteluun mukaan vähän tosiasioita ja realiteetteja, miten tämä asia on mennyt. Sosialidemokraatit ovat ainakin pyrkineet löytämään oppositiossa sen oman pienen EU-kriittisyytensä mutta tuovat asioita esille varsin väritetyssä sävyssä eli unohtavat tarkoituksella sen, mitkä nämä komission huomautusmenettelyt ovat ja miten nämä asiat etenevät EU:ssa ja miten Suomi näitä asioita käsittelee. Edellisellä kaudella jos jotain on saatu jarrutettua sen takia, että EU-komission käsittely on jossain vaiheessa, ja tällä kaudella käydään arvostelemaan sitä, että asiat etenevät käsittelyn edetessä, kuten kävi esimerkiksi kabotaasi-asiassa, niin se osoittaa ainoastaan sitä, että yritetään vedättää ja huijata kansaa ja toimitaan älyllisesti epärehellisesti tässä salissa.

17.21 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän se ydinkysymys tässä on se, että onko niin, että täällä ei huijata kansaa vaan toimitaan sen mukaan kuin edellinen eduskunta päätti, josta ennen vaaleja kaikki puolueet olivat ainakin olevinaan samaa mieltä eli siitä, että tämä vanhoja omakotitaloja koskeva todistusvaade ei ole järkevä, se ei ole tolkun politiikkaa. Silloin oli yksimielisyys. Mutta nyt hallitus kulkee tässä esityksessään aivan väärään suuntaan tekemällä lisää näitä todistuspakkoja. Tämä ei ole sen mukaista kuin täällä viimeksi keskusteltiin. Näillä ei ole mitään todellista merkitystä energiansäästön kannalta. Meillä olisi mahdollisuus nyt sanoa komissiolle, kun siellä on tämä iso hanke tarpeettoman sääntelyn poistamiseksi ja lisäksi tämän direktiivin uusi tarkastelu, että Suomi haluaa, että tässä tehdään korjauksia.

Mutta siitä olen iloinen, että on löytynyt yksi asia tässä salissa, josta vihreät ja perussuomalaiset ovat samaa mieltä, ja se on tämä todistussääntelyn lisääminen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan.

17.22 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa herra puhemies! Huomaan, että tämä asia herättää yllättävän paljon mielenkiintoa, ja hyvä niin, koska energia, energiankulutus, energian säästä-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

minen ja tämän suuntaiset asiat, ilmastopolitiikka, ovat tärkeitä ja tämä liittyy siihen isoon kokonaisuuteen.

Ensinnäkin hieman minua hämmästyttää se, että jos me saamme komissiolta tietopyynnön, jossa todetaan, että Suomen lainsäädäntö ei vastaa kaikilta osin sitä, mitä sen pitäisi vastata, niin onko Suomen vastaus se, että emme vastaa ollenkaan tai jätämme vaadittavat muutokset tekemättä. (Pia Viitanen: Otatteko kantaa tähän aikatauluun?) — Mielelläni otan kantaa kustannuksiin, ja ehkä edustaja Viitanen voi ottaa sitten kantaa siihen, kuinka paljon maksaa se, kun Suomi saa sanktioita, jos emme muuta lainsäädäntöä. Nyt tässä on kaksi eri asiaa hieman sekoitettu tietoisesti.

Minä kertaan joitakin peruskohtia.

Tämä koskee uimahalleja, jäähalleja, varastorakennuksia, liikenteen rakennuksia. Autotallit nousivat keskusteluun mutta yli 50 neliön osalta, kuten varmaan Heinäluomakin mielellään siellä asiaa kuuntelee. Kaiken kaikkiaan tämä koskee noin 50 000:ta rakennusta Suomessa, joiden energiankulutus on 2—3 prosenttia rakennusten kokonaisenergiankulutuksesta, eli siinä suhteessa melko isosta asiasta ja säästöpotentiaalista tässä on puhe. Mielellään en haluaisi nähdä, että tätä keskustelua nyt banalisoidaan jollekin autotallikeskustelutasolle, koska se on aivan syrjähyppy varsinaisesta asiasta ja tästä hallituksen esityksestä.

Niin kuin edustaja Hassi totesi, niin tämä koskee ainoastaan sitä tilannetta, kun rakennuksia myydään tai vuokrataan.

Sitten haluaisin nostaa täältä näitä kustannuskysymyksiä ja säästökysymysasioita. Aalto-yliopiston professori Peter Lund omassa lausunnossaan kertoo seuraavasti: Otetaan tämä uimahalliesimerkki. Suomessa on noin 218 uimahallia. Niiden lämmönkulutus on vuodessa noin 20 miljoonaa euroa. Sähkönkulutus näiden uimahallien osalta on karkeasti laskettuna noin 12 miljoonaa euroa eli yhteenlaskettuna 32 miljoonaa euroa. Professori Lund arvioi, että tästä on mahdollista, siis energiankulutuksesta ja euromääräisestä summasta, säästää 5—10 prosenttia, jos tehdään sangen yksinkertaisia toimenpiteitä: säätöä, automaatiota, ilmanvaihdon korjaamista ja näin poispäin. Takaisinmaksuaika on parin vuoden luokkaa. Mitä se 5—10 prosenttia tarkoittaa 32 miljoonasta? Se tarkoittaa 1,5—3:a miljoonaa euroa.

Esimerkiksi Tampereella, edustaja Viitanen, meillä on hienoja ja peruskorjattuja uimahalleja. Uskon, että suurimmassa osassa asiat ovat kunnossa, mutta kaikissa uimahalleissa Suomessa välttämättä näin ei ole. (Pia Viitanen: Silloin kun se laitetaan kuntoon, tulee pakollinen energiatodistus!) — Minkä takia annetaan todistuksia, esimerkiksi päättötodistuksia opiskelijoille? (Pia Viitanen: Silläkö ne uimahallit tulevat yhtäkkiä kuntoon?) — Minkä takia annetaan todistuksia? Todistuksia annetaan sen takia, että niistä todistuksista nähdään, mikä on esimerkiksi osaamisen taso, mikä on esimerkiksi energiankäyttötehokkuus talossa. Jos sitä informaatiota ei ole saatavilla, on hyvin vaikea lähteä tekemään korjaavia toimenpiteitä.

Ympäristövaliokunta kiinnittää huomiota aivan samaan asiaan, mihin oppositiokin, eli tähän kansalaisaloitteeseen, joka oli viime vaalikaudella käsitellyssä, ja siihen tehtiin lausuma, ja siitä olimme varsin yksimielisiä, että se energiatodistus on liian monitulkintainen, vaikeaselkoinen ja lausuman mukaisesti sitä ministeriön on pyrittävä saamaan selkokielisempään muotoon. Siitä olemme varmasti kaikki samaa mieltä.

Ihan viimeisenä sanon sen, että olisi mielenkiintoista tietää, mitä tämän hallituksen esityksen tekemättä jättäminen maksaisi Suomelle.

17.27 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys perustuu siis Euroopan komission päätökseen, että Suomen lainsäädäntö ei vastaa tällä hetkellä rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä siltä osin, mitä rakennustyyppijä on jätetty menettelyn ulkopuolelle Suomessa. Nyt tässä energiatodistusmenettelyn piiriin tulee esimerkiksi jäähalleja, uimahalleja ja lämpimiä varastoja. Tämä koskee erityisesti kuntia ja kuntayhteisöjä. Rakennusten energiatehokkuudessa on kaiken kaikkiaan varmasti hyvinkin paljon parantamisen varaa. Siksi jatkossa energiatodistusten tulisi myös olla enemmän energiasäästötoimien toteuttamiseen ohjaavia ja kannustavia. Siksi myös energiatodistuksia tulee kehittää, siitä me kaikki olemme samaa mieltä.

Esimerkiksi pientalojen energiatodistuksen sisältöä ja rakennetta tulee muuttaa helpommin ymmärrettäväksi poistaen esimerkiksi eri energiamuotojen kertoimista aiheutuvat vertailtavuusongelmat. Olisin toivonut, että jo viime eduskuntakaudella tähän olisi kiinnitetty enemmän huomiota. Samoin energiatodistuksessa tulee huomioida myös todelliset käytön perustuvat kustannukset, ei vain ne laskennalliset, teoreettiset arvot.

Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Pauli Kiuru jo äskeisessä puheenvuorossaan totesi, niin kun ympäristövaliokunta teki mietinnön tästä asiasta, valiokunta totesi, että se kiirehtii tässä yhteydessä myös lainvalmistelutyötä, joka on käynnistetty energiatodistustalain muuttamista koskevan kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä eduskunnan hyväksymän lausuman johdosta. Mutta itse tämä hallituksen esitys perustuu nimenomaan sieltä (Puhemies koputtaa) Euroopan komissiosta tulleisiin vaatimuksiin.

17.29 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! En ole ihan varma, pystynkö kahteen minuuttiin puristamaan, siksi tulin tänne pönttöön. Kuten tässä keskustelussa jo on käynyt ilmi, asuintalojen energiatodistuksen uudistamista valmistellaan, ja tässä on kysymys paljon pienemmästä uudistuksesta, joka koskee muun muassa uimahalleja ja jäähalleja. Itse en kyllä näe mitään väärää siinä, että kun isompaa uudistusta — joka koskee tätä paljon kansalaisten keskuudessa keskustelua herättänyttä asiaa asuintalojen energiatodistuksista — vielä valmistellaan, tuodaan tällainen pienempi uudistus käsiteltäväksi, mikä johtuu siitä, että EU-komissio on näiden asioiden osalta todennut Suomen lainsäädännön sellaiseksi, että se ei vastaa EU-lainsäädäntöä.

Edustajat Viitanen ja Heinäluoma entisinä ministereinä tietävät oikein hyvin, että silloin, kun EU-komissio toteaa jonkin asian kansallisessa lainsäädännössä sellaiseksi, että se ei vastaa EU-lainsäädäntöä, ja tätä asiaa ei korjata, se mitä todennäköisimmin johtaa prosessiin EU-tuomioistuimessa, ja näin pienen asian kohdalla se olisi minusta tuiki tarpeellista. On erittäin hyvä, että asuinrakennusten energiatodistuksen muuttamista helpottajuisemmaksi valmistellaan muun muassa sellaisella tavalla, että asunnon mitattu todellinen energiankulutus pannaan selkeämmin esiin kuin nykyisessä todistusmallissa. Mutta haluaisin nostaa esille kuitenkin myös sen laajemman yhteyden, johon tämä liittyy — muun muassa siksi, että olen EU-parlamentissa näitä asioita koskevassa keskustelussa ollut itse mukana.

Kaikki ne vartenotettavat selvitykset, jotka olen nähnyt — koskevat ne sitten Eurooppaa tai koko maailmaa — siitä, millä tavoin ihmiskunta ja Eurooppa pystyvät vähentämään ilmastomuutosta aiheuttavia päästöjä tarpeeksi nopeasti ja taloudellisesti fiksuimmalla mahdollisella tavalla, tuovat aivan yhtäpitävästi esille sen, että asia numero yksi on energiatehokkuuden parantaminen. Nämä investoinnit pystytään tekemään kokonaisuute-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

na katsoen nopeimmin, ja ne ovat myöskin edullisimpia. Edustaja Kiuru toi esille sen, mitä professori Lund on valiokunnassa tuonut esille esimerkiksi uimahallien osalta.

Koko EU:n näkökulmasta muistan, että tuotiin esille muun muassa tällainen asia, että jos nimenomaan rakennusten energiatehokkuuden potentiaali EU:ssa hyödynnettäisiin, niin kokonaisuutena Eurooppa pystyisi vähentämään maakaasun kulutusta lämmitykseen niin paljon, että EU:n alueelle ei Venäjältä tarvitsisi enää tuoda kaasua. Suomalaisten näkökulmasta tämä ei ole tietysti niin relevanttia, koska Suomessa maakaasua käytetään lämmitykseen huomattavasti vähemmän kuin Keski-Euroopassa.

Mutta tätä isompaa taustaa vasten minusta tuntuu ihmeelliseltä se, millainen peikko tästä energiatodistusasiasta on Suomessa tehty. Energiatodistus tarvitaan vain silloin, kun rakennus myydään tai vuokrataan, niin silloinhan on kysymys ostajan ja vuokraajan oikeusturvasta. Asunnon ostohan on useimmille tavallisille ihmisille ylivoimaisesti suurin taloudellinen sijoitus, minkä he elämässään tekevät, ja lämmityskustannukset ovat varmasti useimmissa taloissa se isoin osa käyttökustannuksia, niin en pidä todellakaan mitenkään kohtuuttomana sitä, että tällaisessa myyntitilanteessa on tehtävä selko myöskin rakennuksen energiankulutuksesta.

Se sitten, onko se malli, mitä nyt käytetään, hyvä vai huono, on eri asia, ja ihan varmasti sitä voidaan parantaa, mutta todella sitä perusasiaa, että tuodaan nyt tällainen pienempi uudistus eduskuntaan, kun isompaa valmistellaan, pidän ihan perusteltuna.

17.34 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Minusta kyllä olisi hyvin tärkeää nyt, että hallitukselta tulisi ilmoitus siitä, mitä se aikoo tehdä tässä menettelyssä, kun tätä direktiiviä uudistetaan. Se varmasti on selvä, että hallitus vaikuttaa toivottavasti edelleen Suomen kannan mukaisesti niin, että vanhat pientalot vapautettaisiin pakollisesta energiatodistuksesta. Mutta aikooko hallitus nyt sitten kääntää näiden osalta linjan täysin päinvastaiseksi ja hyväksyä ihan tästä vaan, että ei siinä mitään, pistetään nyt kansalaisten autotallitkin energiatodistuksen piiriin? Eli miksei tähän samaan prosessiin, joka nyt on käynnissä, alkamassa, voida yksinkertaisesti juuri nyt liittää myös tätä vaadetta? Sitä en voi ymmärtää.

Puhemies! Varmasti tavoite eli se, että ollaan energiatehokkaita ja muuta, on kaikilla sama, sen me jaamme, ja on monia keinoja, joilla tähän pääsemme, se on kilpailuvaltti. Mutta kun nämä energiatodistukset eivät sinänsä johda siihen tulokseen, niin siksi on hyvin tärkeää, että näinä aikoina, kun haluamme tätä byrokratiaa purkaa, kustannuksia karsia, normeja purkaa, emme tekisi sitä, ja että päinvastoin lisäisimme tätä sääntelyä kaikinensa.

Euroopan unionissa on paljon hyvää. Minusta oli esimerkiksi hyvä, että ministeri Soini käytti eilen täällä hyvin EU-myönteisen puheenvuoron. Arvostimme sitä aidosti oppositiostakin käsin, mutta sen ei olisi pitänyt tarkoittaa mielestäni sitä, että tämä uusi perussuomalaisuus menee sitten tähän ääripäähän, että nyt täällä perussuomalaisten edustaja kovastikin puolustelee sitä, että Euroopan unionista tulee sääntelyä, pakko pistää nyt autotallitkin verolle ja niin poispäin. Tämä pistää minut nyt, puhemies, pelkäämään ja miettimään sitä, että ei kai tämä hallitus nyt kokonaan ole suuntaa muuttanut viime kaudelta eduskunnan yhteisestä mielipiteestä näiden energiatodistusten suhteen. Siksi mielestäni, puhemies, olisi hyvin tärkeää, että hallitukselta tulisi linjaus ja selitys sille, miksi tämä tuodaan juuri tähän ajankohtaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Täällä oli muutama vastauspuheenvuoro pyydetty. Otetaan edustaja Hassi ja sitten kaksi muuta ja sitten taas puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

17.37 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta on kyllä saanut ympäristöministeriöltä selvityksen tästä laajemmasta uudistuksesta, sen valmistelusta. Kun eduskunnan sääntöjen mukaan asian, jonka käsittely valiokunnassa on päättynyt — jollainen tämäkin asia on — asiakirjat ovat julkisia, niin nämä ympäristöministeriön selvitykset ja aineistot ovat muidenkin kansanedustajien käytettävissä kuin ympäristövaliokunnan jäsenten. Kyllä me valiokunnan jäsenet varmaan mielellämme myöskin ulkomuistista näihin kirjallisiin aineistoihin lisäämme sen, mitä muistamme näistä selostuksista.

17.37 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan edustaja Hassi kertoi jo aikaisemmin, mikä on tällä hetkellä Suomen linja. Elikkä Suomen linja ei ole muuttunut tällä eduskuntakaudella siitä, mitä viime eduskuntakaudella linjasimme yhdessä, edustaja Viitanen. Suomi ei ole tekemässä omaehtoisesti tätä hallituksen esitystä, vaan, niin kuin jo olen aikaisemmin todennut, tämä perustuu Euroopan komission päätökseen, emmekä halua joutua maksumieheksi aivan turhaan. Oikeastaan haluaisin kysyä edustaja Viitaselta: Viime kaudella te vastasitte tästä asiasta, näistä energiatodistusasioista. Miksi jo silloin ei otettu uimahalleja, jäähalleja energiatodistuslain piiriin? Silloin me emme olisi tässä tilanteessa, missä me nyt olemme, että voimme joutua maksumieheksi, jos emme laita tätä täytäntöön.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro vielä edustaja Kiuru, Pauli ja edustaja Viitanen.

17.38 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Torniainen esitti hyviä kysymyksiä, ja mielelläni kuulisin vastauksen, jos joku osaa sanoa, kuinka suuren riskin Suomi ottaa todellakin, jos emme tee sitä, mitä meidän edellytetään tekevän. Tässä ei ole kasvatettu sitä kuormaa, mitä meiltä edellytetään, lisäämällä direktiivin päälle jotain sellaista, mikä sinne ei kuulu, vaan teemme vain sen välttämättömän, mikä pitääkin tehdä. Kuten monista valiokunnan kuulemista lausunnoista ilmenee, tässä on aivan selkeät ja isot säästöpotentiaalit. Äskén puhuin uimahalleista, niitä on 218, säästöpotentiaali 1,5 — 3 miljoonaa euroa. Jäähalleja on 220 kappaletta, todennäköisesti samassa luokassa liikutaan.

Niiden autotallien osalta: Minusta se on aivan vastuutonta kansalaisten pelottelua. (Puhemies koputtaa) Tuskin nyt kovin monella täällä yli 50 neliömetrin autotallia on erillisesä rakennuksessa.

17.40 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tutustunut esimerkiksi kaikkiin näihin asiantuntijalausuntoihin, jo sillä kierroksella esitettyihin, kun tätä hallituksen esitystä on valmisteltu — ne kyllä löytyvät sieltä ympäristöministeriöstä. Kyllä siellä paljon kritiikkiä on juurikin siitä, että tämä lisää kustannuksia, byrokratiaa ja säätelyä, ja sitä kautta ei tähän kyllä nyt riemulla suhtauduttu niissä lausunnoissa, mitkä olen käynyt läpi.

Puhemies! En toden totta voi rauhoittaa teitä. Jos olisin ministerinä tähän tilanteeseen törmännyt, en olisi ilomielin tuonut näitä autotalleja, vaan olisin lähtenyt tappelemaan samalla tavalla kuin toivon hallituksen nyt lähtevän myös tässä asiassa sinne Euroopan unionin suuntaan kertomaan Suomen terveisiä ja kertomaan sen, että me haluamme, että oma-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

kotitalojen energiatodistukset ovat vapaaehtoisia, ja me haluamme, että me vältämme jatkossakin turhaa byrokratiaa sillä, ettemme pistäisi autotalleja energiatodistuksen piiriin. Eli päinvastoin ministerinä minä halusin toimia tähän suuntaan ja olin iloinen, kun koko eduskunta oli sitä mieltä. Ja nyt olen siitä, puhemies, hämilläni, että hallitus tässä asiassa antaa periksi, varsinkin kun se aikataulujänne on se, että tähän direktiiviin saattaa hyvin tulla muutoksia, (Puhemies koputtaa) ja tässä REFIT-hengessä hyvinkin Suomea (Puhemies: Aika!) saatetaan tässä kuunnella.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Mennään puhujalistaan.

17.41 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun edustaja Viitanen on kova laittamaan sanoja suuhun ja esittämään, mitä muut täällä ovat mieltä, niin korostettakoon nyt tässä vaiheessa, että itse en ainakaan näe missään tapauksessa tätä esitettyä lainsäädäntöä järkevänä, tarpeellisenä tai mielekkäänä, niin kuin en montaa muutakaan asiaa, mitä EU esittää ja meiltä vaatii. Mutta toisaalta en kuitenkaan ole nähnyt sosialidemokraatteja esittämässä eroa EU:sta, joten meidän varmaan täytyy edelleenkin mennä EU:n päätöksenteon mukaisesti. (Pia Viitasen välihuuto) Toki sosialidemokraatit ovat tervetulleita mukaan EU-kriittiseen rintamaan ja sille linjalle, mutta mieluummin rehellisin keinoin kuin toisten puheita vääristelemällä. Myöskin oppositiossa sosialidemokraatit ovat kovasti käyneet vaatimaan normien purkamista — normien, joita ovat itse olleet rakentamassa vuosien kuluessa ja joita tuntuvat suuresti rakastavan.

17.42 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Edelleen edustaja Viitaselta tiedustelen, mikä on se tapa, miten te olisitte nyt hoitanut tätä asiaa. Eli jos Suomi saa tietopyynnön komissiolta, niin mikä olisi ollut parempi tapa reagoida kuin tämä hallituksen esitys. Ei se ole täydellinen, mutta se on vastaus siihen tietopyyntöön, mikä Suomelle on esitetty, ja tämä hallituksen esitys mahdollistaa sen, että meille ei varmasti tule mitään rangaistuksia tästä asiasta.

Ja sitten toinen kysymys: Viime vaalikaudella ministerinä olitte asiassa aktiivinen ja pyrimme hyvässä yhteisymmärryksessä saamaan korjauksia asioihin ja, kuten itse mainitsitte, kirjelmöitte Euroopan suuntaan. Tuliko siihen kirjelmään vastausta? Kuinka kauan vastauksen saaminen kestää? Kuinka kauan olisi tähän tietopyyntöön kirjelmöinnillä vastauksen saaminen kestänyt?

17.43 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä EU-ulottuvuus vihdoin tuli esiin. Eihän meidän nyt sen takia EU:sta pidä erota, että sieltä tulee näitä energiatodistusvaateita, vaan muuttaa siellä näitä päähähuiluja vaateita. Kyllä Euroopan unionissa täytyy uskaltaa jotain kritiikkiä sanoa, ja esimerkiksi minun mielestäni sen ei tule määrätä joka ikistä naulan paikkaa. Minusta Suomi voisi hyvin jatkaa sitä linjaansa, että lähdetään toimimaan siihen suuntaan, että sitä direktiiviä muutetaan. Meillä on siihen hyvät mahdollisuudet, ja tämä on täysin mahdollista.

Vastaus tuli komissiolta, ja sieltä tuli vastaus, että selvä, Suomen huoli on noteerattu ja pistetään tämä seuraavaan REFIT-kierrokseen merkille. Eli tässä prosessi käynnistettiin, ja juuri siksi, koska me emme voineet olla varmoja, mihin se päättyy, käynnistimme samaan aikaan myös kansallisen lainsäädännön parantamisen, aivan kuten eduskunta edellytti.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Eli siis, puhemies, yhteenvetona vielä kerran sanon, että tässä vaiheessa tämä laki on turha ja tässä vaiheessa tulee kaikin voimin vaikuttaa nyt ihan tosissaan sinne Euroopan unionin direktiivin evaluointiin. Seurasin hyvin tarkkaan tätä: se on vuodesta 2002 (Puhemies koputtaa) ollut voimassa, ja Suomella on koko ajan siinä erilaisia kansallisia päämääriä, mihin direktiivi on ohjannut, ja siksi meidän täytyy vaikuttaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten mennään taas puhujalistaan.

17.44 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Totean tässä nyt sen, että itse en ollenkaan toivo, että energiatodistuksesta tulisi vapaaehtoinen edes vanhojen omakotitalojen kohdalla, jollaisessa itsekin asun. Tämä johtuu juuri siitä, että tieto energiankulutuksesta on ensinnäkin kuluttajansuojamielessä ostajalle tärkeää. Näitä todistuksiaan tarvitaan vain myynti- ja vuokraustilanteissa — ja toiseksi sen takia, että energiatehokkuuden parantaminen on lukemattomien Eurooppaa ja maailmaa koskevien selvitysten mukaan asia numero yksi, jos haluamme ilmastomuutoksen aisoihin. Ilmastomuutos on kuitenkin kaikkein suurin mahdollinen kustannus, mitä voimme yhteiskunnille kuvitella.

17.45 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on tänään puhuttu kyselytunnilla tiedosta ja osaamisesta ja siitä, kuinka meidän pitäisi luottaa tutkijoihin, yliopistoihin. No, kyllähän me luotamme. Professori Peter Lund Aalto-yliopistosta lausunnossaan sanoo: "Energiatodistuksen kustannus suhteessa rahalliseen säästöön energian käyttöä tehostettaessa on pieni. Vuosisäästöt voivat olla merkittäviä, kymmeniä prosentteja." Ja kuten aikaisemmin mainitsin tähän samaiseen lausuntoon liittyen, uimahallien ja jäähallien osalta vaikutukset ovat miljoonia.

Se, että vaikutetaan EU:hun, on tärkeätä. Mutta kai me voimme itsekkin tehdä sellaisia asioita kuin Aalto-yliopiston professori Peter Lund sanoo. Miksi emme itse säästäisi miljoonia euroja kuntien kustannuksista, jotka menevät jäähallien ja uimahallien sähkö- ja lämpölaskuihin? (Pia Viitasen välihuuto)

17.46 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt jäi hieman epäselväksi, mitä edustaja Viitanen olisi tässä tilanteessa itse sitten tehnyt, jos EU-komissio näin menettelee. Ja onko edustaja Viitasella tietoa, että direktiiviä oltaisiin tarkistamassa mainittujen rakennustyyppien eli esimerkiksi (Pia Viitasen välihuuto) varastorakennusten, uimahallien ja jäähallien osalta — tai niiden omakotitalojen, mistä aiemmin puhuttiin? Tässähän sekoitetaan kahta eri asiaa.

17.47 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tämä äskeinen puheenvuoro sai minut vielä huolestuneemmaksi kuin olen ollut. Nimittäin tähän todisti nyt sitä, että edustajalla ei ole käsitystä siitä, aikooko Suomen hallitus nyt nimenomaan nostaa tämän asian sinne direktiiviarviointiin ja revisiointiin, koska nythän se on auki ja nyt Suomi voi tuoda omat terveisensä. Jos tämä hallitus ei halua tuoda terveisiä autotallien osalta, niin sitten ne eivät ole siellä auki, ellei joku muu maa ota. Mutta jos Suomen hallitus ottaa auki omakotitalot ja nämä, niin silloin ne ovat siellä tarkasteltavina. Siksi olen kysynyt, missä se aktiviteetti nyt on.

Puhemies! Jos eivät perussuomalaiset enää uskalla sanoa Euroopan unionista mitään kriittistä, niin sosialidemokraatit kyllä uskaltavat. Eli siellä on turhaa säätelyä, joka on elä-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

nyt itse itseään varten, muodostanut byrokratiaa vuosien varrella, ja meidän täytyy uskaltaa puuttua siihen ja kansallisesti vaatia muutoksia — varsinkin tilanteessa, jossa joka tapauksessa tämän direktiivin evaluointi on käynnissä.

Ja sen verran sanon, puhemies, vielä kokoomukselle, että olen vähän hämmästynyt, kun täällä edustaja Kiuru tätä näin paljon puolustaa. Nimittäin lähetekeskustelussa kokoomuksen edustaja oli hyvin, hyvin kriittinen ja toivoi, että eduskunta voisi vielä lykätä tätä lakia.

17.48 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Direktiivien uudistaminen kestää käytännössä vuosia. Kun komissio on nyt tuonut esille sen, että Suomen lainsäädäntö ei tältä osin — osilta, jotka eivät tavallista ihmistä ja asukasta juurikaan koske — vastaa EU-lainsäädännön vaatimuksia, niin se, että direktiiviä ollaan uudistamassa, ei mielestäni ole mitenkään pätevä perustelu sille, että nyt sitten jätettäisiin nämä asiat kansallisessa lainsäädännössä korjaamatta, sillä se uudistaminen ei ole nopeaa.

Todellakaan minä en kyllä pysty pitämään mitenkään dramaattisena asiana sitä, että yli 50 neliön lämmitetyillä autotalleilla pitää olla energiatodistus siinä vaiheessa, kun se autotalli ostetaan tai vuokrataan. Vielä haluaisin lisätä sen, että energiatodistushan sisältää tietoa siitä, millä tavoin rakennuksen energiankulutusta voi vähentää.

Ylipäättänsä ihmettelen sellaista keskustelun sävyä, jossa energiansäästöä tuodaan esille ikään kuin tällaisena kustannusasiana, koska sen kauttahan voidaan saada aikaan tavattoman suuria säästöjä. Esimerkiksi eduskunnan remontin yhteydessä, kun kyselin ympäristövaliokunnan Brasilian-matkaa varten tietoja eduskunnan remontin energiansäästövaikutuksista, niin sain vastauksen, että eduskunnan energiankulutus tulee laskemaan remontin yhteydessä useita kymmeniä prosentteja. (Pia Viitanen: Ihan ilman energiatodistusta!) Ihan varmasti tulevat maksamaan itsensä nämä toimenpiteet.

Esimerkiksi, kun EU:ssa oli käsiteltävänä energiatehokkuusdirektiivi, niin silloin Suomessa pidettiin kovasti älämölöä siitä, että on kauheaa, jos julkisia rakennuksia vaaditaan energiaremonttoimaan 3 prosenttia vuodessa. Sehän olisi käytännössä tarkoittanut vain sitä, että kerran 30 vuodessa remontoitavan julkisen rakennuksen, ja se nyt lienee semmoinen (Puhemies koputtaa) ihan normaali remonttisykli muutenkin, remontin yhteydessä tehtäisiin samalla energiaremonttia. Ylipäättänsä tätä energiatehokkuuden pitämistä peikkona ihmettelen. (Pia Viitanen: Ei se ole näin!)

17.51 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitaselle vielä sen verran, että en minä todellakaan puolusta byrokratiaa, en puolusta turhia normeja. Silloin puolustan, kun niillä on joku arvopohja takana ja ne parantavat ihmisten hyvinvointia, elinkeinoelämän, yritysten toimintaedellytyksiä.

Mutta tähän asiaan: Energiatehokkuutta kannattaa parantaa, energian säästöä kannattaa hakea. Ja minkä takia niitä kannattaa kunnissa hakea esimerkiksi niistä jäähalleista ja uimahalleista? Sen takia, että niitä kuntalaisten veroeuroja säästyisi sellaisiin hankkeisiin, joissa niillä euroilla saadaan kuntalaisille palveluja, joita kuntalaiset tarvitsevat. Ei niitä kannata hukata sähkön ja lämmön kulutuksena huonosti eristettyihin, huonon ilmanvaihdon jäähalleihin ja uimahalleihin. Kannattaa lukea se Peter Lundin lausunto sieltä ympäristövaliokunnan sivuilta.

17.52 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa rouva puhemies! Minulle jäi se kuva, että edustaja Viitanen on tapellut tosissaan viime kaudella tämän direktiivin muuttamisesta, ja hän

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

puhui lähettämästään kirjeestä. Ehkä haluaisin sen sisällön nyttien sitten kuulla, mitä tässä kirjeessä sitten puhuttiin, ilmeisesti REFITistä puhuttiin, kenelle se meni, kuka siihen vastasi, ja miten EU siihen sitten reagoi. Olisi mielenkiintoista kuulla.

17.52 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kerroin juuri sen vastauksen, silloiselle komissaarille tämä kirje meni, ja se oli mielestäni parempi vastaus kuin olisin voinut kuvitella. Olin siitä iloinen ja kerroin siitä eduskunnallekin, ja nämä asiat löytyvät kyllä kaikki. Voin vaikka ne teille sitten toimittaa.

Mutta nyt mennään tähän itse asiaan. (Mika Lintilä: Ai nyt vasta! — Naurua) Nimittäin, puhemies, minä luin myös tämän hallituksen esityksen, ja siinä sanotaan, että tällä esityksellä ei ole mitään merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kukaan ei vastusta energiatehokkuutta. Jäähalli, uimahalli kannattaa varmasti remontoida energiatehokkaaksi. Eihän se tästä lainsäädännöstä riipu, etteikö näin voisi tehdä. Olen täsmälleen samaa mieltä. Tässä tapauksessa tämän logiikan mukaan vain silloin jäähalli remontoitaisiin energiatehokkaaksi, kun se myytäisiin, koska silloin on se pakollinen energiatodistus. Yritän tässä vain kertoa, ettei tämä ole se kannustin lisätä energiatehokkuutta. Ei tällainen menettely sitä lisää, enkä minä niistä uima- ja jäähalleista tässä mielessä ole niin huolissani kuin taas siitä, että se tavallinen autotalli sieltä sitten tulee. Kuten täällä on esitetty monta kertaa, hämmennyksenä on myös se, että kun me juuri olemme päässeet toisentyypiseen henkeen eli täällä hallitus puhuu todella innokkaasti normien purusta, säätelyn purusta, byrokratian purusta, kustannusten leikkaamisesta, niin nyt me menemme päinvastaiseen suuntaan, ja se on, puhemies, tässä se olennainen seikka.

17.54 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä tuli nyt tämä uimahallien ja jäähallien myyntiasia. Ei niitä ole kukaan myymässä, tai tietysti saa myydä, jos sille on erityiset perusteet. Mutta miten se liittyy tähän energiatodistukseen: se liittyy sillä tavalla, niin kuin valiokunnan mietinnössä sanotaan, että esillelaittovelvoite energiatodistuksen osalta koskee yli 250 neliön suuruisia, yleisön toistuvien käyntien kohteena olevia julkisen palvelun tiloja. Eli ei sen tarvitse olla myynnissä, koska silloinhan sitä ei oikeastaan koskaan tarvittaisikaan.

Työelämässä kaikki palaute on yleensä tervetullutta. Mieluiten positiivista mutta rakentavaa palautetta epäkohdista kannattaa antaa. Onnettomin tilanne on se, että ei tule palautetta ollenkaan. Energiatodistus tällaisissa isoissa rakennuksissa on yksi keino antaa palautetta rakennuksen kunnosta, ja kun sitä palautetta saa, niiden ihmisten, jotka vastaavat siitä rakennuksen kunnosta, on helpompi reagoida ja tehdä korjaussuunnitelmia.

17.55 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Minä nyt halusin vielä tähän lopuksi pyytää tämän puheenvuoron, koska minä olen ihan tosissani tämän asian kanssa ja minä todella sydämestäni toivon, että tämä nykyinen hallitus ihan tosissaan nyt, kun sitä direktiiviä uudistetaan, ottaa myös tämän asian sinne esille. Minä toivoisin, että te edustajat, ketkä täällä nyt kuulette tämän keskustelun, voisitte vaikuttaa omien puolueidenne kautta, jotta näin kävisi.

Tämä oli viime kaudella eduskunnan yhteinen asia. Me vastasimme kansalaisaloitteeseen, otimme koppia ja toimimme, ja nyt pitäisi tämän jatkua eikä käydä päinvastoin. Aikataulu tiedetään. Se on syksyllä jo edessä. Kun parhaillaan ollaan nyt jo oltu yhteyksissä sinne, niin mikä estää nyt sitten sen, että myös tätä kyseistä asiaa ei voida siinä samassa yhteydessä käsitellä.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Halusin tässä nyt vain ihan rakentavassa hengessä palata siihen henkeen, minkä löysimme viime kaudella, ja haluan todella vedota myös Omakotiliiton alulle paneman kansalaisaloitteen etenemisen puolesta, että se EU-tie katsotaan, katsotaan mitä saavutetaan, yritetään vaikuttaa edes eikä heti mennä sanomaan perussuomalaisten tavoin, ettei tälle mitään voi tehdä. Ja sitten mitä tulee todellakin tähän kotimaiseen lainsäädäntöön, niin uskoisin, että koko eduskunta myös täältä oppositiosta käsin antaa tuen sinä päivänä, kun ministeri Tiilikainen tämän uudistetun lain täällä kotimaassa tuo.

17.57 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viitaselle ihan vielä muistin ja tiedon vahvistamiseksi: Kun katsotte sen ympäristövaliokunnan mietinnön, niin valiokunta yksimielisesti siihen kansalaisaloitteen kohtaan totesi, että sitä halutaan viedä eteenpäin ja kiirehtiä sen valmistumista myöskin. Elikkä sitä, mitä viime eduskuntakaudella yhteisesti todettiin, halutaan myöskin viedä nykyään yhteisesti — toivottavasti yhteisesti — eteenpäin. Ainakin hallituspuolueet haluavat viedä sitä asiaa eteenpäin.

Tähän autotalliasiaan haluan vielä sanoa sen verran, että alle 50-neliöiset autotallit eivät nyt tule tämän lain piiriin, (Pia Viitasen välihuuto) vaan yli 50-neliöiset lämmitettävät, lämpimät autotallit. Kuinka monessa pientalossa on yli 50-neliöinen lämmitetty autotalli? Kysyn vaan sitä. Ja jos niitä on, niin en katso mitenkään pahaksi sitä, että niidenkin energiatehokkuutta pyritään parantamaan energiatodistusten kautta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 150/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Espanjan kanssa tehdyn sopimuksen ja pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 5/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 2/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.58 Mika Lintilä kesk: Arvoisa puhemies! Oletan, että tämä esitys on sellainen, johon jopa oppositio voi yhtyä, toisin kuin äskeisen keskustelun perusteella, mitä tässä kuuntelin.

Kyseessä on siis verosopimus Espanjan kanssa, joka on tietysti julkisuudessaakin herättänyt aika paljon keskustelua, ja vihdoinkin viimein tämä saadaan nyt sitten satamaan meidän osalta. Tämä alkoi viime hallituskaudella — oli varmaan valtiovarainministeri Urpi-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

lainen, joka aloitti nämä keskustelut — ja kysehän on lähinnä siitä, että yksityiset eläkkeet tulevat nyt sitten verotuksen piiriin. Eli tullaan tekemään verotussopimus, että se tulee lähde- ja asuinvaltion kesken, ja siinä niin sanotulla käänteisellä hyvitysmenetelmällä tullaan tulon kaksinkertainen verotus poistamaan. Käytännössä: jos henkilö asuu Espanjassa, saa Suomesta eläkettä, niin hän maksaa Espanjassa veron ja Suomi verottaa sitten oman mutta niin, että Suomi netottaa sen Espanjassa maksetun veron. Eli niin sanottu verovapaus Espanjassa loppuu tämän tiimoilta.

Sitä, mikä tämän taloudellinen vaikutus tulee olemaan, on hyvin vaikea sanoa, koska toisaalta mennään niin päin, että Suomessa verotetaan pieniä eläkkeitä vähemmän kuin Espanjassa. Mutta tämä tulee nyt sitten lisäämään myös sen, että vuokratulot ja luovutusvoitot tullaan jatkossa verottamaan asunto-osakkeista täällä, mikä tulee varmasti vaikuttamaan.

Tämä etenee sillä tavalla, että kun Suomen eduskunta on tämän hyväksynyt, niin se menee Espanjan parlamentin hyväksyttäväksi, ja niin kuin hyvin tiedetään, heillä on lievähkö poliittinen ongelma siellä menossa. Kunhan he ovat sen saaneet ratkaistua ja parlamentin kasaan ja käsiteltyä tämän, niin tämä astuu sen jälkeen voimaan.

18.01 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Se, mikä hallituksen esityksessä on mielenkiintoista, on, että eduskuntaan tarvittiin niin sanottu, niin kuin vasemmisto sen sanoisi, porvarienemmistö tämänkin epäkohdan poistamiseen. (Pia Viitanen: Höpönlöpön!) Toivon todella, että eduskunta hyväksyy esityksen, sillä tämän jälkeen Suomi voi verottaa Espanjassa asuvien henkilöiden Suomesta maksettavia yksityisen sektorin eläkkeitä.

Haluan lausua kummastukseni siitä, miten ihmeessä tämä järjestely ei ole vuosien saatossa juuri vasemmistopuolueita hiertänyt, ei ainakaan niin paljon, että epäkohtaa olisi korjattu. Tarvittiin siis todella perussuomalaiset hallitukseen mahdollistamaan se, että Espanjaan ei samalla tavalla pääse veroja pakoon. Oi aikoja! Ehkä pienet kehut hallitukselle oppositiosta käsin olisivat nyt paikallaan.

18.01 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Toden totta, emme vastusta esitystä, vaan, aivan kuten verojaoston puheenjohtaja Lintilä totesi, niin tähän pistettiin alulle jo valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen aikana, että ihan mukavaa, että perussuomalaisetkaan nyt hallituspuolueena eivät lähteneet vastustamaan tämän asian etenemistä. Tässä itse asiassa olemme samassa linjassa ja tehneet jo viime kaudella ja myös varjobudjetissamme aika useita toimia, joilla torjutaan niin veronkiertoa kuin harmaata taloutta ja sitä kautta saataisiin lisää varoja tähän yhteiseen kassaan ja voisimme turvata muun muassa koulutuspalveluita ja muita. Siinä mielessä kaikki tällainen toiminta on erittäin myönteistä.

Tässä on samaan aikaan menossa muun muassa tämä Portugalin prosessi, ja siinä haluamme, sen yhteydessä toisessa käsittelyssä jättää asiaa koskevan lausuman. Mutta on hyvä ja tärkeää, että tämä asia etenee, ja kaiken kaikkiaan minä nyt kannustaisin hallituspuolueita siihen, että veronkiertoa voitaisiin vielä tehokkaammin torjua. Tässä oli kyselytunnilla, puhemies, esillä parikin asiaa, kapitalisaatiosopimusten mahdollisuudet, vakuutuskuoret, samoin sitten tämä osinkojen verotus. Ne molemmat löytyvät SDP:n vaihtoehtobudjetista samoin kuin myös finanssisektorin ottaminen laajemmin tähän mukaan. Ne ovat niitä vaihtoehtoja, millä voimme laajentaa veropohjaa ja sitä kautta toimia näiden yhteisten tärkeiden tavoitteiden hyväksi.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

18.03 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Viitaselle kommenttina, että tuntuu näitten edellisellä kaudella valmisteltujen asioiden suhteen olevan vähän valikoiva muisti siten, että tuodaan esille edellisellä kaudella valmistelluksi niitä asioita, mitkä tuntuvat mukavilta tuoda esille, ja niitä edellisellä kaudella valmisteltuja asioita, mitkä ovat ikäviä, ei sitten tuoda esille. Muistiini tulee esimerkiksi eräs lääkkeiden omavastuu ja tällaisia asioita. Eli kannattaa terästää muistia.

18.03 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa rouva puhemies! On sinänsä kannatettavaa, että tämä viimein saadaan toteutumaan. Mutta tuosta SDP:n vaihtoehtobudjetista: Siellä nyt on muun muassa harmaalle taloudelle annettu 20 miljoonan panostuksella 200 miljoonan tuloutus; Sitraan 350 miljoonaa sisäisellä siirrolla, jolla ei ole mitään tekemistä oikean budjetin kanssa; pankkiverolle on laskettu 200 miljoonan säästötavoite, ja tämä teidän toteutusmallinne perustuu siihen, että Ruotsissa tästä ehkä saadaan 400 miljoonaa. Ruotsissa tämä selvitys valmistuu vasta ehkä tämän vuoden loppupuolella, mutta te olette jo pystyneet täällä 200 miljoonan säästöt saamaan, joten kyllä tämä teidän vaihtoehtobudjettinne on aika heikoilla kantimilla.

18.04 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisin kuin puheenjohtaja Lintilä epäili, niin kyllähän tästäkin näköjään nyt kärhämää saatiin, jos ei muuten, niin haukkumalla SDP:n vaihtoehtobudjetti. Sen sijaan suosittelisin edustaja Wallinheimolle sitä, että tutustukaa aidosti niihin mahdollisuuksiin — esimerkiksi tämä finanssivero on etenemässä pohjoismaisittain ja muuta. Emme kai me nyt voi toimia niin, että sanotaan, että sen takia, kun se on SDP:n vaihtoehtobudjetissa, se ei kelpaa. Kyllä minä mieluummin sitä sektoria vähän enemmän verottaisin, ja samalla tulisi liikkumavaraa esimerkiksi oikeudenmukaistaa eläkkeensaajien verotus, jonka tämä hallitus on vastoin kokoomuksen vaalilupauksia eriarvoistanut. Tämä on nyt, sanotaanko, sitä keskustelua, mitä olemme käyneet muissa talouspoliittisissa yhteyksissä varsin paljon, mutta totean, että sieltä löytyy hyviä vaihtoehtoja. Toivon sitä samaa asennetta kuin esimerkiksi ministeri Lindströmillä oli Rinteen mallin suhteen, että luodaan lisää töitä, ja kun meillä on Rinteen malli esittä, niin ministeri on luvannut, että hän sen tutkii. Mieluummin tätä asennetta. — Kiitoksia.

18.05 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ehkä nyt pitää palata vielä tuohon vaihtoehtobudjettiin. Voisitko, edustaja Viitanen, selvittää, kuinka te olette päätyneet tuohon 200 miljoonan pankkiverosummaan?

18.05 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toisin kuin hallitus teki, niin me tosissamme panostaisimme esimerkiksi harmaan talouden torjuntaan, aivan kuten edustaja sanoi. Olemme laskeneet, että 20 miljoonan euron panostuksella voisi saada — hyvin maltillisesti arvioimme sen — 200 miljoonaa. Toisin kuin esimerkiksi keskustapuolue viime kaudella esitti, että harmaan talouden toimilla voisi saada 600 miljoonaa, niin me emme lähteneet siihen vaan teimme varovaisen arvion. Ja tähän ei perustu pelkästään siihen, että me lisäisimme erilaisia voimavaroja, joilla harmaata taloutta voidaan torjua, vaan myös erilaisia lainsäädäntötoimia. Meillä on ihan teidänkin saatavillanne, vaikka sieltä iPadin netistä välittömästi voitte löytää meidän harmaan talouden torjuntaohjelmamme, joka Lauri Ihalaisen johdolla on valmisteltu, ja siellä löytyy hyviä keinoja. Ja kuten huomaatte, olen aika myönteisellä päällä, koska yritän mieluummin kannustaa yh-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

teistyöhön kuin tässä vaiheessa lietsoa sitä eripuraisuutta, koska olen aidosti innostunut tästä. Minä olen innostunut tästä, koska täällä on hyviä vaihtoehtoja. Me velkaantuisimme vähemmän, (Puhemies koputtaa) jos työllistäisimme enemmän. Ja tämä ei jää puheeksi, vaan täällä ovat nämä konkreettiset esitykset, joita mielelläni luovutan hallituksen käyttöön.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 5/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 6/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 3/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 3/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.07 **Mika Lintilä kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on periaatteessa aika tekninen ja selkeä hallituksen esitys, ja, voisiko sanoa, pikkuhiljaa silmukka kiristyy. Eli tässä on kyse automaattisesta tietojenvaihdosta finanssilaitosten välillä ja Suomessa asuvan henkilön omaisuudesta ulkomailla ja päinvastoin. Ja kun tässä äsken kuulutettiin harmaan talouden toimia, niin tämä on yksi selkeä sellainen, jolla tullaan laittamaan entistä tiukemmalle henkilöitä, jotka ovat kiertäneet verotusta.

Sen verran täytyy tuohon äskeiseen keskusteluun sanoa, että täytyy nyt osata erottaa kaksi termiä: veronkierto ja laillinen kapitalisaatiosopimus. Ne ovat kaksi eri asiaa. Eli sen mielikuvan luomisen sijaan, jota nyt selkeästi koko ajan sosialidemokraatit yrittävät tehdä, olisi ihan hienoa teiltä, että erottaisitte nämä kaksi termiä.

Mutta tässä on taustalla oikeastaan siis OECD:n ja G20-maitten sopimukset siitä tietojenvaihdosta, joka Amerikan kanssa tuli jo FATCA-sopimuksen aikana, eli pystytään vaihtamaan näitä tietoja. Itselläni on kyllä erittäin vahva usko — toisin kuin tuntuu, että hallituskausittain harmaata taloutta saadaan suitsittua — että kyllä tämä on erittäin pitkäkestoisia asioita. Tämä tulee menemään yli hallituskausien, ja tätä tulee jatkaa. On hienoa, että nyt tämä tulee siinä laajuudessa, mitä OECD pystyy tekemään.

18.09 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Olemme tässä tukemassa tätä esitystä, ja, kuten sanottu, kaikki tämänkaltaiset toimet ovat tarpeen. Niitä pitää tehdä hyvin riva-kasti ja aktiivisesti. Kaiken kaikkiaan meidän emme toimi pelkästään, toden totta, sitä veronkiertoa vastaan. Se pitää kitkeä pois. Siinä pitää olla nollatoleranssi, ja säätelyn pitää olla tiukkaa tässä suhteessa. Mutta sen lisäksi tietenkin on etsittävä niitä keinoja, joilla sitä sinänsä ihan laillista verosuunnittelua voitaisiin hillitä, ja näitä on monenlaisia. Sitten on

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

vielä kolmas ulottuvuus tähän samaan aihealueeseen eli kokonaisuudessaan esimerkiksi vaikkapa se harmaan talouden torjunta, mistä täällä oli puhe.

Kaikki nämä ovat niitä toimia, millä me saisimme varoja yhteiseen käyttöön. Siksi esimerkiksi omat esityksemme perustuvat osin niin veropohjan laajentamiseen kuin sitten veronkierron kitkemiseen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 6/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain sekä sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjälle annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 152/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 2/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 2/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.10 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö koskee hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan muutettavaksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annettua lakia. Tässä vanhuuseläkkeen alaikäraja muutetaan nykyisestä 65 vuodesta jatkossa henkilön työeläkelakien mukaisen vanhuuseläkkeen alaikärajan täyttymiseen, eli siis samankaltaistetaan nyt eläkeuudistuksen mukaan tätäkin. Vakuuttamisyläikäraja muutetaan samalla 43 vuodesta 65:een. Tässä on myös sitten joukko täsmennyksiä ja teknisiä muutoksia.

Lisäksi tässä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamista maatalousyrittäjälle annetusta laista. Esityksen mukaan maatalousyrittäjällä ei olisi oikeutta tämän lain mukaiseen päivärahaan, jos hänellä olisi oikeus samalta ajalta saman työkyvyttömyyden perusteella saada myös maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista ansionmenetykskorvausta työtapaturman tai ammattitaudin perusteella.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää hyvin myönteisenä, että ammattiuurheilijoiden sosiaaliturvaa edelleen kehitetään. Urheilun ammattimaistuminen on totta, ja myös urheilurajat ovat pidentyneet, ja näin ollen sellaisten ihmisten joukko on kasvanut, jotka saavat urheilusta pääasiallisen toimeentulonsa.

Urheilijan lakisääteinen tapaturman ja vanhuuden turva on järjestetty yksityisistä vakuutusyhtiöistä otettavalla vakuutuksella, joita vain harvat vakuutusyhtiöt ovat myöntäneet. Valiokunta onkin aiemmin vaatinut sääntelyn tarkistamista, jotta urheilijan lakisääteisen vakuutusturvan toteutuminen voitaisiin varmistaa. Hallituksen esityksen mukaan

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

jatkossa vakuutusyhtiön on määrääjassa ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle, mikäli yhtiö aikoo vetäytyä urheilijalain mukaisen vakuutuksen tarjoamisesta. Toisaalta tämäkään ei poista sitä riskiä, ettei markkinoilla olisi halukkaita vakuutuksen tarjoajia, mutta jatkossa viranomaisen saisi kuitenkin hyvissä ajoin tiedon vakuutusyhtiön vetäytymisestä ja näin voitaisiin sitten tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin urheilijoiden vakuutusturvan toteutumisen turvaamiseksi.

Valiokunta toteaa, että ammattiuurheilijoiden sosiaaliturvassa on edelleen puutteita ja sitä pitää asteittain korjata. Sivistysvaliokunnan tavoin valiokunta katsoo, että jatkossa olisi tarkasteltava muun muassa urheilijoiden saattamista ansioperusteisen työttömyysturvan piiriin.

Urheilijoiden sosiaaliturvan kehittämiseksi asettaa omat rajansa se, että urheilutoiminnan rahoituspohja on kapea ja toisaalta toimintaan liittyy myös korkea tapaturmariski. Näiden epäkohtien korjaamiseksi valiokunnan näkemyksen mukaan pitäisi pyrkiä siihen, että maksuvelvoitteet kasvaisivat vain maltillisesti. Valiokunta totesi, että kustannusten hallinta on myös vakuutusturvan tosiasiallisen toteutumisen kannalta keskeistä.

Valiokunta myös sivistysvaliokunnan tavoin ilmaisee huolensa siitä, että yksilöurheilijoiden vakuuttaminen lakisääteisen sosiaaliturvan piirissä on viime vuosina merkittävästi vähentynyt. Näin ollen sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy sivistysvaliokunnan näkemykseen, että urheilijoiden mahdollisuuksia kouluttautua muuhun ammattiin urheilu-uran aikana tulee edistää. Lisäksi pidetään tärkeänä, että urheilujärjestöjen ja koulutusviranomaisten yhteistyötä helpotetaan urheilun ja opiskelun yhdistämiseksi aktiiviuran aikana.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö on yksimielinen, ja valiokunta puoltaa, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttumattomana.

18.14 Sari Multala kok: Arvoisa rouva puhemies! Hienoa huomata, että tämä urheilijan sosiaaliturva kiinnostaa näin monia. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annettua lakia. Hallituksen esitys on tervetullut ja kannatettava, ja sillä parannetaan joiltakin osin ammattiuurheilijoiden sosiaaliturvaa.

Esityksen taustalla ovat ammattiuurheilijan sosiaaliturvaa pohtineen työryhmän raportin yksimieliset ehdotukset. Esitys on askel oikeaan suuntaan mutta valitettavasti vielä täysin riittämätön. Käytännössä nyt ehdotetut muutokset parantavat ainoastaan joukkueurheilijoiden tilannetta. Yksilöurheilijoiden osalta sosiaaliturva on edelleen käytännössä olematon.

Urheilijoiden tapaturma- ja eläkevakuuttamisesta annettu laki velvoittaa nykyään vain joukkueurheilijoita. Urheilijan lakisääteinen tapaturma- ja vanhuudenturva on järjestetty yksityisestä vakuutusyhtiöstä otettavalla vakuutuksella, jota vain harvat vakuutusyhtiöt myöntävät. Vakuutettuja urheilijoita on tällä hetkellä noin 1 200 ja heistä valtaosa jääkiekkoilijoita. Yksilöurheilijat olivat mukana velvoitteen piirissä joitakin vuosia, mutta nyt vakuuttaminen on vapaaehtoista. Yksilöurheilijoita on vakuutuksen piirissä tällä hetkellä 8.

Olympiakomitean tukiurheilijoita on noin 200 ja urheilijayhdistyksissä jäseniä noin 400, siis yksilöurheilijoita. Jos ammattimaisesti harjoittelevat nuoret urheilijat lasketaan mukaan, kasvaa määrä huomattavasti. Vapaaehtoisuudella ei siis saavuteta kattavaa vakuuttamista nykysysteemillä.

Perusteena sille, että urheilun sosiaaliturvassa on vakuutus pohjainen erityisjärjestelmä, on kerrottu urheilun rahoituksen kapeus. Tämä pitää osittain paikkansa mutta ei ole riittävä syy siihen, että sosiaaliturvaa ei voisi vähitellen parantaa.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Arvoisa puhemies! Jotta voi ymmärtää urheilijan sosiaaliturvan ongelmia, on hyvä tietää muutama fakta urheilijoiden asemasta. Suurin ero yksilöurheilijoiden ja joukkueurheilijoiden välillä, mitä tulee sosiaaliturvaan, on siinä, että yksilöurheilijoilla ei ole työnantajaa. Urheilija on ammattilainen, joka käytännössä useimmiten viralliselta asemaltaan on opiskelija tai kategoriassa muu ammatinharjoittaja. Jotkut harvat ovat yrittäjiä. Vielä harvempi, jos kukaan, on palkansaaja.

Julkisuudesta monesti välittyvä kuva siitä, että urheilijat olisivat hyvin toimeentulevia, on pääosin vääriä. Suomessa on yksilöurheilijoissa yhden käden sormilla laskettava määrä heitä, jotka tienaa urheilijoina niin hyvin, että tulevaisuudesta urheilu-uran jälkeen ei tarvitse huolehtia. Heitä, joilla urheilun aikainen toimeentuloturva riittää edes vuoden tai muutaman vuoden siirtymäajan, esimerkiksi opiskeluun tai työnhakuun, on karkeasti arvioiden kymmenkunta kerrallaan.

Urheilijan tulot ovat täysin riippuvaiset menestyksestä, ja yleensä kaikki saadut tulot käytetään urheiluun. Urheilija haluaa olla maailman paras, eikä siinä kohden oma tulevaisuuden turva paljon vaakakupissa paina. Jos tulot urheilusta kasvavat, käytetään ne yleensä urheiluun, parempiin harjoitteluolosuhteisiin tai valmennuksen lisäämiseen.

Arvoisa puhemies! Koko elämän kannalta tärkeimpiä kehityskohteita urheilijoiden sosiaaliturvassa on eläkkeen kertyminen. Käytännössä ammattiurheilijoiden urat ovat nykyään pitkiä ja aktiivisesta eläkeestä kerryttävästä työurasta jää 10–20 vuotta pois. Siksi koen, että tärkein kehityskohde yksilöurheilijoiden osalta olisi eläkevakuutusjärjestelmän kehittäminen. Ensisijaisesti tulisi selvittää urheilijoiden mahdollisuus siirtyä MYEL-vakuuttamisen piiriin. Tämän voisi aloittaa urheilijoista, jotka saavat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä urheilija-apurahoja. Toivon, että sosiaali- ja terveysministeriössä aloitetaan selvitystyö pikimmiten.

Lopuksi haluan vielä kommentoida sivistysvaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoja opiskelemisesta urheilu-uran aikana.

Tällä puolella on otettu merkittäviä edistysaskelia viime vuosina urheiluakatemiajärjestelmän kautta, ja se on tietenkin hyvin kannatettavaa. Se ei kuitenkaan ratkaise tätä eläkeongelmaa. Se ehkä auttaa siinä, että urheilu-uran jälkeenkin on muita vaihtoehtoja tai äkillisen loukkaantumisen kohdatessa.

Vielä sellainen pointti tähän loppuun, että en itse näe mahdolliseksi enkä järkeväksi liittää yksilöurheilijoita tämän nykyisen järjestelmän piiriin sen vuoksi, että, kuten tässä aiemmin todettiin, tapaturmariski on urheilussa suuri mutta siinä on erittäin suuret vaihtelut myös lajien väleillä ja tämän vakuutuksen hinta noudattaa tietysti riskikartoituksia. Täten sen vakuutuksen hinta nousee niin suureksi, että siitä eläkekertymään käytettävä osuus jää käytännössä olemattomaksi. Sen vuoksi se ei ole kovin hyvä turva eläkkeen kannalta.

Mitä tulee vielä vakuuttamiseen, niin tällä hetkellä Olympiakomitean tukiurheilijat ovat vakuutettuja tapaturman ja sairauden osalta mutta muut ovat sitten sen varassa, että hoitavat sen asian itse tai eivät hoida. — Kiitos.

18.20 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan mietintö, kuten koko hallituksen esityskin, jättää hiukan ristiriitaisen tunteen. Toki täytyy myöntää, että on erinomainen asia, että ammattiurheilijoiden asemaa voidaan edes vähän parantaa. Matka tähänkin pisteeseen on ollut todella pitkä. Tavoite ammattiurheilijoiden sosiaaliturvaan liittyvien epäkohtien kartoittamisesta ja korjaamisesta oli kirjattu jo vuonna 2011 aloitaneen Kataisen hallituksen ohjelmaan. Näin ollen kaikki tässä salissa edustettuina olevat

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

puolueet ovat olleet tavalla tai toisella myös vauhdittamassa asiaa, ja kiitokset siitä teille kaikille.

Arvoisa rouva puhemies! Se ristiriitainen tunne johtuu siitä, että näidenkin uudistusten jälkeen ammatikseen urheilevat ovat muuta väestöä heikommassa asemassa monissa, monissa asioissa. Niistä näkyvimmit ovat seuraavat kuusi:

Ensimmäisenä, yleinen työeläkelainsäädäntö ei edelleenkään koske urheilijoita.

Toiseksi, urheilijat säilyvät edelleen normaalin tapaturmaturvan ulkopuolella.

Kolmanneksi, ammattitauteja koskevat säädökset eivät jatkossakaan koske ammatikseen urheilevia.

Neljänneksi, myöskään viime vaalikaudella suunniteltua apurahansaajien vakuutusmalia ei uloteta koskemaan urheilijoita.

Viidenneksi, alun perin lakiin suunniteltu yhteensovitusnormi on esityksestä jäänyt pois.

Ja viimeisenä: toisin kuin tavallisilla työntekijöillä, ammattiurheilijoilla ei ole jatkossakaan oikeutta saada ansiopäivärahaa. Tähän epäkohtaan myös valiokunta mietinnössään puuttui.

Tehtävää siis riittää meille urheilijoiden asemasta huolestuneille kouralliselle päättäjälle jatkossakin. Olennaista olisi nyt saada liikkeelle ohjelma, jossa näihin epäkohtiin haettaisiin ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Olen aidosti huolestunut myös tämän lain jatkoksi suunnitellun urheilijoiden vanhuudenturvan paketin tulevaisuudesta eli urheilijoiden vanhuudenturvan järjestämisestä eläkekassassa. Tuorein tieto ministeriöstä on se, että asiaan liittyvän eläkekassalain uudistus lykkäytynee ilmeisesti vaalikauden loppupuolelle. Vetoaisin nyt kuitenkin ministeriin tämän asian viemiseksi eteenpäin nopeammassa tahdissa. Ei anneta urheilijoiden odottaa parempaa vanhuudenturvaa yhtä kauan kuin nyt toteutuneiden parannusten kanssa.

18.23 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! On hyvä, että ammattiurheilijoiden sosiaaliturvaa edelleen kehitetään. Tässä esityksessä tosiaankin urheilijoiden asemaa parannetaan nostamalla vakuuttamisen yläikäraja 43:sta 65 vuoteen ja samalla yhdenmukaistetaan turvaa muun työeläkevakuutuksen kanssa sitomalla urheilijalain mukaisen vanhuuseläkkeen alaikäraja ensi vuoden alusta työeläkelain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen.

Ammattiurheilijoiden sosiaaliturvassa on kuitenkin edelleen puutteita, joita on syytä pyrkiä asteittain korjaamaan. Jatkovalmistelussa olisikin tarkasteltava esimerkiksi urheilijoiden saattamista ansioperusteisen työttömyysturvan piiriin. Urheilijoiden sosiaaliturvan kehittämiselle asettaa silti omat rajansa se, että urheilutoiminnan rahoituspohja on aika kapea ja toisaalta toimintaan liittyy korkea tapaturmariski. Onkin tosiasia, että urheilijoiden saattaminen yleisen työeläke-, työttömyysvakuutus- ja tapaturmavakuutuslainsäädännön piiriin aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia niin urheilijoille kuin heidän työnantajilleen. Epäkohtien korjaamiseen on kuitenkin pikkuhiljaa syytä ryhtyä.

Huolestuttavaa on, että yksilöurheilijoiden vakuuttaminen lakisääteisen sosiaaliturvan piirissä on viime vuosina merkittävästi vähentynyt. Erityisen tärkeää on mielestäni edistää urheilijoiden mahdollisuuksia kouluttautua muuhun ammattiin urheilu-uran aikana, ja urheilujärjestöjen ja eri koulutustahojen olisikin syytä yhteistyössä helpottaa urheilun ja opiskelun yhdistämistä aktiiviuran aikana. Tässä meillä on vielä paljon parantamisen va-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

raa, vaikka hyviä esimerkkejäkin löytyy. Huippu-urheilu ja opiskelu on mahdollista yhdistää, jos joustavuutta löytyy.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 152/2015 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhtymien suojaamisesta tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen tehdyn varauman peruuttamisesta ja ilmoituksen antamisesta sekä WIPO:n esitys- ja äänitesopimukseen liittymisen yhteydessä annetun ilmoituksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 119/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2016 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 2/2016 vp.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 119/2015 vp tarkoitetun varauman peruuttamisen ja annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun ilmoituksen sekä hyväksyi hallituksen esityksessä tarkoitetun ilmoituksen muuttamisen. Asian käsittely päättyi.

8. Lakialoite laiksi alkoholilain 14 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 4/2016 vp Eeva-Johanna Eloranta sd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös asiakohdasta 9. Tässä on ensiksi edustaja Eloranta, ja sen jälkeen esittelee toisen lakiehdotuksen edustaja Myllykoski.

Keskustelu

18.26 Eeva-Johanna Eloranta sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienpanimot tuottavat alle 3 prosenttia kaikesta oluttuotannosta Suomessa. Pienpanimoala on kuitenkin kasvava teollisuudenhaara. Vaikeina taloudellisina aikoina kaiken kotimaisen teollisuuden tukeminen lisää työllisyyttä ja tuo mukanaan kasvavaa toiveikkuutta. Suomessa pienpanimoiden koko vaihtelee yhden henkilön työllistävistä mikroyrityksistä aina kymmeniä työntekijöitä työllistäviin pienyrityksiin. Suomessa toimii tällä hetkellä 60 pienpanimoa. Näistä noin 60 prosenttia tuottaa vuodessa alle 200 000 litraa olutta. Pienpanimot

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

ovat kuitenkin tärkeä osa alueidensa paikallista pienyrittäjyyttä, ja niillä on usein tärkeä merkitys alueelle myös matkailullisesti. Siksi pienpanimoiden toimintaa on tuettava.

Mietojen, enintään 4,7 prosentin alkoholijuomien suoramyynnin salliminen pienpanimoille ei aiheuttaisi myöskään sosiaalisia tai terveydellisiä ongelmia vaan ohjaisi pieneltä osaltaan kulutusta kalliimpiin ja erikoisempiin suomalaisiin oluisiin sekä vahvistaisi paikallista pienyritystoimintaa. Ulosmyynti suoraan panimoilta esimerkiksi erilaisten vierailijaryhmien tekemien tutustumiskäyntien yhteydessä korostaisi ja vahvistaisi paikallisuutta ja helpottaisi yrittäjyyttä. Enintään 4,7 prosentin mietojen alkoholijuomien suoramyynnin salliminen pienpanimoille olisi järkevä helpotus, jolla ei olisi negatiivisia kansanterveys- tai kilpailuvaikutuksia, sillä usein nämä juomat liittyvät olutharrastukseen eivätkä niinkään ongelmakäyttöön.

Pienpanimoiden oluen suoramyynti on tällä hetkellä turhan hankalaa. Tällä hetkellä näiden alle 4,7 prosenttia alkoholia sisältävien juomien suoramyynti pienpanimoista on mahdollista ainoastaan perustamalla panimon yhteyteen elintarvikekioski, joka täyttää kaikki aluehallintoviraston elintarvikekioskeille asettamat vaatimukset. Kioskissa pitää olla valikoimassa määrätty määrä elintarvikkeita kattavasti eri tuoteryhmistä. Alkoholin myynti ei myöskään saa olla kioskissa määrävässä asemassa kokonaismyynnistä. Tällä hetkellä kioskiluvalla omia juomiaan myyvien pienpanimoiden alkoholimyynti on kuitenkin helposti yli puolet kokonaismyynnistä, sillä yhdenkään pienpanimon varsinaiseen strategiaan ei kuulu elintarvikkeiden myynti. Asiasta on tullut pienpanimoille myös huomautuksia aluehallintovirastolta. Järjestely on hankala sekä teennäinen ja aiheuttaa kiusauksia säädösten kiertoon. Lupamenettely on hankala myös siinä mielessä, että kaikille alueille ei enää lupia myönnetä, sillä aluehallintovirasto katsoo, että joillakin alueilla on jo riittävästi näitä elintarvikekioskeja. Näin ollen pienpanimo ei aina lupaa kioskilleen edes saa.

Toinen vaihtoehto pienpanimoille on oluen myyminen jonkun paikallisen kaupan kautta. Tässä mallissa asiakas hakee juomansa panimolta tai ne toimitetaan hänelle suoraan. Panimo tekee siis kaksi laskua. Toisessa se laskuttaa asiakasta paikallisen kauppiaan nimissä niin, että rahat kulkevat kauppiaan tilille, ja toisessa se laskuttaa kauppiasta pienemmällä summalla. Tämä on viranomaisten ehdotus toimintamalliksi, kun olemassa oleva laki ei suoramyyntiä salli. Menettely on kuitenkin hankala ja teennäinen eikä mahdollista tuotteiden suoramyyntiä panimovierailijoille.

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että alkoholilain 14 §:ää voitaisiin muuttaa siten, että käymisteitse valmistetun enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän alkoholijuoman vähittäismyyntiä saa alkoholiyhtiön lisäksi harjoittaa se, jolle lupaviranomainen on myöntänyt tätä koskevan vähittäismyyntiluvan, sekä lupaviranomaisen luvalla alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 9 §:n tarkoittama yritys elikkä nimenomaan tämä pienpanimo itse valmistamiensa tuotteiden osalta. Myös vähittäiskaupan edunajaja Päivittäistavarakauppa-yhdistys puoltaa myynnin sallimista pienpanimoille. Kuitenkaan suoramyynnin ulottaminen yli 4,7 prosentin alkoholijuomiin, niin kuin tässä seuraavaksi käsitellyssä aloitteessa, ei sen sijaan liene viranomaisten mielestä perusteltua, koska näin ollen heidän mukaansa pitäisi oikeus sallia myös muille eurooppalaisille yli 4,7 prosentin oluile. Toimenpiteellä syrjittäisiin muista jäsenvaltioista peräisin olevia tuottajia, jotka pääsevät Suomen markkinoille vain Alkon kautta, ja samalla ratkaisu olisi ilmeisesti ristiriidassa Alkon monopoliaseman kanssa. Sen vuoksi tässä aloitteessa on rajattu tämä suoramyynti koskemaan näitä alle 4,7 prosentin oluita.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

Alkoholilain kokonaisuudistus on ilmeisesti tulossa eduskuntaan lähiaikoina, ja sen tarkoitus on tietenkin lisätä lainsäädännön ja valvonnan mahdollisuuksia estää alkoholihaittoja sekä kehittää paikallisia mahdollisuuksia vaikuttaa elinympäristön turvallisuuteen ja häiriöttömyyteen. Toivon, että pienpanimoiden tukeminen sallimalla tämä edellä mainittu suoramyynä tulisi osaksi tätä alkoholilain kokonaisuudistusta. Näinä taloudellisesti haastavina aikoina meidän tulee tehdä kaikki voitavamme kotimaisen teollisuuden toimintaedellytysten parantamiseksi varsinkin, kun sillä ei tässä tapauksessa voida katsoa olevan haitallisia sosiaalisia tai terveydellisiä vaikutuksia, vaikka panimoteollisuudesta kyse onkin.

18.31 Jari Myllykoski vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Otan kiinni heti ennen esittelyä siitä, millä lailla tämä voisi olla ristiriitainen tämän 4,7:n kanssa, kun tässä omassa lakialoitteessani viime kaudelta, joka oli jokaisen, lähes jokaisen, eduskuntaryhmän edustajan allekirjoittama, ei todellakaan ole ristiriitaa sen suhteen, mikä on se prosenttimäärä siihen nähden, mikä on EU-lainsäädännön tai Alkon monopolin kannalta merkittävää. Kysymys on siitä, että me voimme myydä ja edistää täällä meidän omaa tuotantoamme ja sitä kautta me emme estä ulkomaisten toimijoiden täällä harjoittamaa toimintaa. Näillä kahdella esitetyllä lakialoitteella ei estetä sitä, etteikö irlantilainen taikka belgialainen pienpanimotoimija voisi tulla Suomeen ja ruveta tekemään täällä olutta ja myymään sieltä omalta panimoltaan näitä tuotteita. Minä en näe tässä semmoista ristiriitaa, että tämä olisi jotenkin hankala asia, joka murtaisi Alkon monopolia. Jokainen yrittäjä on tähän maahan varmasti tullut. Edellisellä hallituskaudella, tällä hallituskaudella varmasti hallituspuolueet ovat sitä mieltä, että me haluamme tähän maahan investointeja. Ja kyllä me voimme odottaa — että tervetuloa tähän maahan, belgialaiset oluenpanijat, jotka voivat sitten omia panimotuotteitaan myydä sieltä omasta paikastaan. Se on ihan fine, eikä meillä tule siinä mielessä EU-lainsäädännön kanssa mitään probleemia.

Mutta se, miksi olen omaan lakialoitteeseeni nostanut tämän prosentin 9,5:een, liittyy siihen, että makunautintojen ja olutharrastajien piireissä on erityisen tärkeää se, että kun halutaan hyviä oluita, niin halutaan hyviä oluita. Ja kuten edellä kuulumme, niin en usko myöskään, että kukaan suurkuluttaja tulee konttaamaan pienpanimon ovelle saadakseen krapularyypyn. Kyllä he ovat ihmisiä, jotka haluavat nauttia hyvästä oluesta. Meidän on muistettava, että tämä on täysin kotimaista tällä hetkellä, siis viljapohjaltaan. Mallasohrappeloilta kuluttajien osalta työllisyysvaikutus on noin 30 000 henkeä. Ja hieman vastoin kuin tuossa edellä esitettiin, niin tällä hetkellä vuoden 2014 tilaston mukaan pienpanimot tuottavat 3,4 prosenttia kaikesta myydystä oluesta, mutta työntekijöistä alalla on 10 prosenttia — ja nämä ovat kotimaisissa yrityksissä, ja sitä kautta tällä on erittäin suuri merkitys alkutuotannon ja sitten teollisuuden osalta työntekijöiden työllisyyden kannalta. Emme kai me voi vastaväittää, etteikö tilanne olisi se, että jos me isojen täysin ulkomaalaisten yritysten osalta tuotamme olutta, niin emmekö me voisi olla vähän itsekkäitä ja tuottaa tätä ihan kotimaista ja lisätä työllisyyttä ja turvata sitä kautta myös alkutuotannon mahdollisuudet: puhdasta, tuoretta viljaa ja siitä tehtyä olutta ja koko ketju täällä kansallisesti.

Tällä on erittäin suuri mahdollisuus myös matkailullisesti, ja toivonkin hartaasti, että kun alkoholilainsäädännön kokonaisuudistus tulee eduskuntaan, niin sitä ei käsitellä vain sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, vaan huomioidaan paitsi se, että alkoholi on meidän arkipäivää, niin myös se, että sillä on vaikutuksia myös talousvaliokunnan näkökulmasta, missä on matkailu-, kilpailu-, kuluttajanäkemykset, sekä se, että maa- ja metsätalousvalio-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

kunta, joka vastaa isosta osasta kymmeniätuhansia hehtaareja peltoa, mitä on tässä meidän alkoholin valmistuksen alkupään ketjussa, on siellä mukana.

Viime viikolla keskustelimme edustaja Kaikkosen tuomasta lakialoitteesta, siitä, kuinka alkoholia nautitaan julkisissa tilaisuuksissa. Oli ilahduttavaa näin satakuntalaisena todeta, että siinä vaiheessa keskusteltiin erityisesti siitä, että on mahdollista, että Pori Jazzeilla ja Järvenpäässä voitaisiin edelleen järjestäjien ja poliisin yhteisellä sopimuksella päättää siitä, kuinka alkoholia nautitaan. Meidän alkoholipoliittinen keskustelu pitää avata rehellisemmin. Meidän ei pidä luoda mahdollisuuksia ryypätä, mutta meidän pitää luoda mahdollisuuksia nauttia.

Arvoisa puhemies! Pienpanimoiden ulosmyyntioikeuden salliminen vähentäisi turhaa byrokratiaa, eikä muutoksella olisi sosiaalisesti tai kansanterveydellisesti negatiivisia vaikutuksia. Erikoisoluiden harrastus on verrannollista viiniharrastukseen, ja siksi pienpanimoiden tuotteet eivät johda alkoholin ongelmakäyttämiseen.

18.38 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Alkoholipolitiikkahan on asia, joka herättää usein tunteita, ja joskus tuntuu, että siitä on ehkä vaikea keskustella sivistyneesti, mutta onneksi tällä kertaa siitä ei ole huolta: kun me olemme vain edustaja Myllykosken kanssa yhdessä täällä salissa, niin keskustelun taso säilynee sivistyneenä.

Minä tervehdin ilolla näitä aloitteita. Minun mielestäni olisi tosi tärkeää, että pienpanimoille saataisiin ulosmyyntioikeus. Tässä edellä tulivat jo esille ne näkökulmat hyvin vahvasti. Me tiedämme, että vaikka alkoholi aiheuttaa paljon erilaisia sosiaali- ja terveysongelmia, niin nämä erikoisoluudet eivät ehken ole se tuoteryhmä, joka niitä paljon aiheuttaa, koska kyse on nimenomaan olutharrastelijoitten suosimista tuotteista, jotka ovat hinnaltaankin kalliimpia kuin se peruskeskiolut, jota yleensä enemmän humaltumistarkoituksella käytetään.

Sitten toisaalta me tiedämme, että matkailullisesti pienpanimoilla on erittäin suuri potentiaali, ja sen takia tämä ulosmyyntioikeus olisi heille erityisen tärkeää, niin että siihen ympärille voitaisiin luoda erilaisia matkailupalveluita ja tuotteita. On kohtuutonta, että nyt nämä pienpanimot, jotka ulosmyyntiä harrastavat, joutuvat usein tekemään sen kiertoteitse ja vähän vippaskonstilla kehittämällä olosuhteet sellaisiksi, että elintarvikemyyntiä pitää olla siitä kioskista yli puolet. Se tavallaan tehdään hyvin keinotekoisesti, kehitellään keinoja, miten se raja ylitetään, ja se ei ole järkevää politiikkaa, että me luomme lakeja, jotka sitten aiheuttavat sitä, että mietitään, miten niitä saataisiin kierrettyä.

Kuten tässä tuli esille, niin myös työllisyyden näkökulmasta pienpanimoiden työllisyysmerkitys suhteessa siihen, kuinka paljon ne tuottavat, on huomattavasti suurempi. Sen takia näen kyllä, että nyt kun pienpanimoita on paljon syntynyt ja syntyy koko aika lisää, niin meidän pitäisi miettiä, miten me mahdollistamme sen, että niitten liiketoiminta on sitten myös kestävämpää, ja se, että he pystyvät itse myymään ulos tuotteita, on siinä yksi keino.

Mitä tähän prosenttiin tulee, niin se on kyllä ihan totta, että usein nämä erikoisoluudet ovat vahvempia kuin 4,7 prosenttia, ja siinä mielessä pitäisin järkevänä, että rajaa ei laiteta tähän 4,7:ään, vaan ehkä se 9,5 tai joku siinä suunnassa voisi olla se raja, että silloin päästään niihin prosentteihin, mitä usein näillä pienpanimoiden tuottamilla erikoisoluilla on, koska myös olutharrastajien näkökulmasta se maku syntyy sitten siellä.

Mutta kaiken kaikkiaan, nyt kun me tiedämme, että alkoholilaki on tulossa tänne meille käsittelyyn, niin minä toivoisin, että siinä todella huomioitaisiin muutkin näkökulmat kuin ihan pelkästään sosiaali- ja terveysnäkökulma, vaikka totta kai se on ehkä koko lain osalta

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

se kaikkein oleellisin. Mutta ei estetä tämmöistä uuden yrittäjätoiminnan syntymistä, ei estetä sitä, että me voisimme pienpanimoiden avulla työllistää yhä enemmän ihmisiä, ja ei estetä myöskään sitä, että kuluttajilla on paremmin mahdollisuus saada laadukasta kotimaista lähiolutta.

18.42 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Koetan kiteyttää 2 minuuttiin. Saat-
taa olla, että ihan en siihen pysty, mutta sitten vielä varaan kerran.

Nyt täytyy sanoa, että tämä on hyvä keskustelu siinä mielessä — vaikka vähän suppealla väellä tätä keskustelua tässä käydäänkin — että on todella tärkeitä, että me voimme nähdä, mitä on se matkailullinen ja koko elinkeinopolitiikka, mitä tämä eduskunta voisi sitten kokonaisuudistuksen osalta tehdä. On tärkeitä nähdä se, miksi pienpanimolla, jolla on kioskki, täytyy olla oma ovi. Se ei ole lainsäädännössä, se on vain jonkun virkamiehen tekemä ratkaisu siitä, että et voi käydä ostamassa pienpanimotuotteita — jos on perustettu kioskki, niin sinne pitää olla oma sisäänkäynti. Et sinä voi mennä varaston kautta, et sinä voi mennä ravintolan kautta, sinne pitää olla oma sisäänkäynti. Kyllä se kiinteistötiloissa on täysin mahdotonta. Meillä on hallitsematonta byrokratiaa koko tässä järjestelmässä.

Olisikin tärkeää nähdä, että meidän alkoholikulttuuri lähtisi siihen suuntaan, että me helpotamme sitä tilannetta, että meiltä on nyt kadonnut esimerkiksi palvelusektorin työpaikkoja ravintoloista niin paljon. Vaikka tässä sosialidemokraatit paheksuvatkin hallitusta siitä, että ollaan alentamassa alkoholin verotusta, niin minun täytyy vasemmistolaisena sanoa, että minä sympgaan hallitusta tässä kohtaa ja olisin kyllä valmis ravintola-alvin hintaa laskemaan, jotta me voisimme ohjata kulutusta: ei valvottuihin olosuhteisiin vaan sinne, missä on palvelua, missä voidaan nauttia sen ruuan kanssa alkoholia eli viiniä.

18.44 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä lisätä yhden asian, jonka äskeisessä puheenvuorossani unohdin sanoa. Tämä edustaja Myllykosken esitys siitä, että tämä lakialoite olisi syytä lähettää myös muihin valiokuntiin kuin pelkkään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, on minun mielestäni tosi tärkeä nimenomaan siksi, että siinä tulisi huomioiduksi sitten myös muut aspektit, mitkä liittyvät siihen alkoholilakiin, liittyen nimenomaan esimerkiksi tähän pienyrittäjien toimintaan ja siihen matkailulliseen potentiaaliin, mitä tämä ulosmyynti mahdollistaisi — ja miksei myös sinne maa- ja metsätalousvaliokuntaan siihen nähden, miten se vaikuttaa meidän viljelyyn ja niihin aloihin. Itse asiassa, jos me mietimme tätä olutta, niin humalan viljelyhän on asia, mikä varmasti tulee entistä ajankohtaisemmaksi, kun näitä pienpanimoita tulee enempi ja heillä olisi tarvetta ja halua käyttää kotimaista humalaa ja sitä on tosi heikosti saatavilla. Että tähän liittyy myös muita näkökulmia kuin pelkkä sosiaali- ja terveystieteellinen näkökulma.

18.45 Jari Myllykoski vas: Aivan lopuksi, rouva puhemies: toivottavasti media ei ole he-
reillä ja sano, että edustaja Mikkonen haluaa viljellä humalaa suomalaisen kansan keskuu-
teen.

Oli hyvä ottaa esille myös tämä, mutta erityisen tärkeitä on se, että tässä omassa laki-
aloitteessani en millään tavalla väheksy alkoholin haittoja. Me emme pääse niistä mihin-
kään. Me maksamme siitä aivan hirvittävän hinnan. Kysymys on vain siitä, että me voisim-
me muuttaa alkoholikulttuuria, jotta voitaisiin välttyä näiltä haitoilta mutta samalla edistää
suomalaista elinkeinoelämää ja työllisyyttä. Mennään käsi kädessä parempaan alkoholi-
kulttuuriin, annetaan mahdollisuus paremmalle käyttäytymiselle ja toiminnalle, mikä tar-

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

koittaa sitä, että meidän alkutuotanto, yritykset, työntekijät, jotka saavat palkan siitä, voisivat toimia tässä meidän omassa kehyksessämme niin, että se on meille kaikille hyväksi. Ja tunnustetaan aina: jokainen juotu litra — on aivan murheellista, kun siitä tulee liikakäyttöä.

Kiitän niistä kommentteista omalta osaltani, joita tämä käsittely on tänään saanut. Ja erityisesti rouva puhemies kiitos siitä, että yhdistitte nämä kaksi asiaa, jotka olivat prosentuaalisesti erilaisia mutta kuitenkin samanlaisia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

9. Lakialoite laiksi alkoholilain 14 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 8/2016 vp Jari Myllykoski vas

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Tuossa äsken käytiinkin jo keskustelua. Haluaako edustaja Myllykoski vielä käyttää puheenvuoron?

Keskustelu

18.48 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Vetoomuksenomaisena, edelleen haluaisin, että valiokuntakäsittelyä voisi vaikka puhemiesneuvosto seuraavassa kokouksessaan pohtia. Pitäisikö tätä nyt tässä kohtaa jo avata, että voitaisiin nähdä, että tällä on suurempi ulottuvuus kuin vain sosiaali- ja terveysvaliokunnan osalta? Vetoankin, että jos tässä salissa istuu joku vielä tällä hetkellä, niin voisi tavallaan tukea tätä minun näkemystäni, että tätä voitaisiin, näitä kahta ja varsinkin tätä omaa lakialoitettani, pohtia myös muualla kuin vain sosiaali- ja terveysvaliokunnassa.

18.48 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tämä edustaja Myllykosken esille tuoma näkemys on ihan perusteltu. Varsinkin näkisin, että talousvaliokunnan lausunto tästä olisi fiksua, koska tähän liittyy niin paljon myös tätä matkailullista ja työllistämislottuvuutta. Pitäisin sitä kyllä ihan järkevänä, että jo siinä vaiheessa myös tämä aspekti tulisi siinä lain käsittelyssä huomioon. Koska se kuitenkin varmasti tulee sitten myöhemmin salikeskusteluissa nousemaan, niin minun mielestäni olisi järkevää, että se jo tässä vaiheessa huomioitaisiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 22/2016 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ampuma-asetlain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 11/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 2/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.3.2016 pidettävään täysistuntoon.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 11.3.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.50.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen